

Всеукраїнська загально-політична і літературно-художня газета

КРИМСЬКА СВІТЛИЦЯ

<http://svitlytsia.crimea.ua>

№ 1-2 (1625) П'ятниця, 29 липня 2011 р.

Видається у Сімферополі з 31 грудня 1992 р.

Ціна договірна.

Заступник директора ГЖВ Віктор Пасак (праворуч) благословляє входини до розпечатаної «Світлиці».

Нарешті, це сталося! Два тижні тому, після майже 10-місячного боргового «арешту» двері «Кримської світлици» за звичкою останні роки адресою по вул. Гагаріна, 5 у Сімферополі були розпечатані. Комісія, до складу якої увійшли працівники редакції, Газетно-журналного видавництва Міністерства культури України та поважні представники української громади Криму, провела інвентаризацію редакційного майна. Ніби смерч пройшовся кабінетами, де до початку 2010 року вирувало життя, куди тягнулися люди, де зуничали і слово, і пісня українські, де безпereбійно усі ці роки працювали видавничий газетний конвеер,

забезпечуючи читачів щотижня свіжими номерами «Світлики». Від зачахлих квітів і розпотрошеної оргтехніки – сердечний біль (десь поділся найпотужніший комп’ютер для верстки і ноутбук, Інтернет і телефонні комунікації відрізані...). З часом розберемося, що й куди «випарувалася» (компетентні органи допоможуть), а поки що наш порідний «світличний» колектив узявся налаштовувати до роботи те, що залишилося. І цей відроджуваний після майже півторарічної перерви номер «Кримської світлици» – найпереконливіший доказ того, що газета воскресе!

Звичайно, це ніколи не відбудеться б без наполегливої і послідовної діяльності нового керів-

Засідання читацького активу «КС».

ництва Газетно-журнального видавництва Міністерства культури і туризму України й позиції самого Міністерства, спрямованих на відродження української культурологічної преси і, зокрема, «Кримської світлици». Тож маємо подякувати міністру Михайлу Кулинчуку та директору ГЖВ Олесі Білаш (дононці знаменитого українського композитора-пісняра Олександра Білаша) за шанс повернути до Криму українську «Світлици», без якої

українська кримська громада ніби оглуухла, осліпла й оніміла.

Про це, зокрема, йшлося на недавньому засіданні читацького активу газети, якому було вже де зібралося. Якою буде газета? Скільки ще експериментуватимуть над її формою і змістом? Де «Світлиця» друкуватиметься, як поширюватиметься?

Зійшлися на тому, що відродити довіру читачів можна лише повернувши їм для початку ту «Світлици», яку у них відібрали

півтора року тому. Немає меж досконалості, газета повинна розвиватися, йти в ногу з часом, але для чого ж хоронити те хороше, що було напрацьовано редакцією читачами впродовж минулих 17-ти років існування часопису? Хіба можна собі узвіти «Світлицю» без її пісенних та мовно-літературних конкурсів, без читацького «Кримського Майдану», без неповторного дитячого «Джерельця»? (Продовження на 10-й стор.).

ХТО ХОЧЕ РОЗБРАТУ В КРИМУ?

Недавнє масове зіткнення в Феодосії українського спецназу і російських козаків на було резонансу. Нагадаємо, що конфлікт виник при спробі козаків повторно встановити на в'їзді в місто уклінний хрест, який 1 липня був демонтований співробітниками спецпідрозділів «Беркут» і «Тигр» на підставі рішення Господарського суду Криму. У бійках постраждало 10 козаків і стільки ж затримано.

Зауважимо, що вони не мали не лише дозволу на це встановлення, а й благословення. Кримська єпархія УПЦ Московського патрі-

архату відмовилася освячувати хрест. Більше того, у своєму зверненні до кримчан Митрополит Сімферопольський і Кримський Лазар особливо підкреслив необхідність вирішити це питання у суворій відповідності з чинним законодавством і, передусім, отримати дозвіл в Раді міністрів автономії, міськраді Феодосії на розміщення уклінного хреста. Врешті, на прохання козаків хрест освятив священик Російської зарубіжної православної церкви.

Глава уряду Криму Василь Джарти вважає це «політикою, замулюваною в релігію». Він назвав цю подію спланованою політичною провокацією, спрямованою на дестабілізацію міжнаціональної ситуації в регіоні, акцією, яка «потребна тільки привідникам і їхнім замовникам, що прагнуть перетворити релігію на інструмент ненависті та розбрату». Тож застеріг усіх «буїних голів»: кримська влада буде жорстко припиняти спроби поставити під загрозу міжнаціональну злагоду в регіоні, а будь-які спроби зашкодити стабільності отримають адекватну і негайну відповідь влади. На думку прем'єр-міністра автономії, у Криму немає причин для виникнення міжнаціональних конфліктів.

(Продовження на 4-5-й стор.)

ПИСЬМЕННИК, ЯКИЙ ВІДМОВИВСЯ БУТИ ТІЛЬКИ ПИСЬМЕННИКОМ

МИХАЙЛОВІ СЛАБОШПИЦЬКОМУ – 65!

У письменника, лауреата Національної премії імені Т. Г. Шевченка Михайла Слабошпицького одна з його документальних книг має називу «Українець, який відмовився бути бідним». Ця книга – хвилююча, захоплююча розповідь про людину, українця-патріота з дaleкої Канади Петра Яцика, який започаткував у нас, в Україні, Всеукраїнський конкурс з... українською мовою. Уже приблизно через рік, після смерті цього мецената-добровольця, конкурс значно розширив свої межі, залучивши до мовних змагань не тільки українських школярів, а й молодь з багатьох зарубіжних країн, де живе українство. Конкурс став називатися Міжнародним конкурсом з українською мовою імені Петра Яцика – людини, которая стала біля його витоків. Отож, перефразуючи називу книги про

П. Яцика, можна сказати, що й сам її автор, письменник Михайло Слабошпицький, з доброю волею, а не чиєсь принуки, став тим письменником, який відмовився бути тільки письменником, узявиши на свої плечі по смерті П. Яцика усі організаційні клопоти з проведення конкурсу, який, широко заявивши про себе на всю Україну, а згодом і на весь україномовний світ, мав тримати свою марку, не затухнути, а навпаки – духовно розгратися. Тож письменник Михайло Слабошпицький має пряме відношення до цього великої престижного конкурсу, который нинішнього року відбувся уже в десятий раз.

М. Слабошпицький – один з тих, хто був, як кажуть, правою рукою П. Яцика, був серед тих, хто стояв біля фундації дуже поважної організації – Міжнародного благодійного фонду Ліги українських меценатів, й

Михайло Слабошпицький з директором сімферопольської ЗОШ № 33 Людмилою Горб, яка гостинно приймала у себе конкурси ім. Петра Яцика.

за рекомендацією Петра Яцика став його виконавчим директором.

Я виконавчий директор Ліги українських меценатів, як письменник-патріот, лауреат багатьох престижних літературних премій, у тому числі й Національної премії України імені Т. Г. Шевченка, Михайло Слабошпицький став душою конкурсу з українською мовою імені Петра Яцика. Левова частина усіх організаційних питань проводення конкурсів, а їх, як зазначається, проведено вже десять (!), лежить на плечах і совісті цього ентузіаста, котрий дбає, аби Яциків конкурс, як його лагідно називають, не змілів духовно, не потьмарився негараздами через вstromлення палиць в колеса деякими нинішніми недоброживчливцями, аби він проходив своєчасно і на високому рівні. (Закінчення на 3-й стор.).

ЗАСНОВНИКИ:
Міністерство культури
і туризму України,
Всеукраїнське
товариство «Просвіта»
імені Тараса Шевченка,
трудовий колектив
підприємства
«Об'єднана
редакція газети
«Кримська світлиця».

За вагомий внесок у справу українського національного відродження, розвитку та зміцнення Української держави редакція газети "Кримська світлиця" нагороджена медаллю Всеукраїнського товариства "Просвіта" "БУДІВНИЧИЙ УКРАЇНИ".

Головний редактор
Віктор КАЧУЛА.

Газета зареєстрована
Міністерством юстиції
України.
Реєстраційне свідоцтво
КВ № 12042-913ПР
від 30.11.2006 р.
Індекс: 90269.

Редакція не завжди підляє думки авторів публікацій, відповідальність за достовірність фактів неється автори.

Рукописи не рецензуються і не повертаються. Листування з читачами - на сторінках газети.

Редакція залишає за собою право скорочувати публікації і виправляти мову.

ТЕЛЕФОНИ:
головного редактора -
(0652) 51-13-24
відділів - 51-13-25

АДРЕСА РЕДАКЦІЙ:
95006, м. Сімферополь,
вул. Гагаріна, 5,
2-й поверх,
кімн. 13 - 14.
E-mail:
kr_svit@meta.ua
Сторінка в Інтернеті:
<http://svitlytsia.crimea.ua>

Видавець - ДП «Газетно-журналне видавництво Міністерства культури і туризму України». 03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1, тел./факс (044) 498-23-63.

P/r 3712800300584
УДК у м. Києві
МФО 820019
код ЕДРПОУ 16482679
E-mail:
vidavnictvo@gmail.com

Передплатна кампанія на видання ДП «Газетно-журналне видавництво Міністерства культури України», в т. ч. і на тижневик «Кримська світлиця», здійснюються за наступними реквізитами: вул. Васильківська, 1, м. Київ, 03040, 2 поверх, 6 корп. Відповідальна особа за передплату - Сидоренко Ірина.
Тел./факс (044) 498-23-64.

Ганна ГЕРМАН: «Я - ІНІЦІАТОР СКАСУВАННЯ ПАРАДУ...»

Президент України Віктор Янукович підписав Указ, яким він зміни до переліку заходів з нагоди 20-ї річниці Незалежності України.

Зокрема, Глава держави постановив скасувати проведення 24 серпня 2011 року парадів війську у Києві, Керчі, Одесі, Севастополі, а також містах, де розташовані штаби оперативних командувань та видів Збройних Сил України.

Президент також постановив відмовитись від виготовлення пам'ятного ювілейного знака «20 років Незалежності України».

Зекономлені бюджетні кошти Глава держави долучив Уряду спрямувати на

РЕПЛІКА

фінансування заходів щодо посилення соціального захисту населення, їдеться в Указі Президента.

* * *

Скасування параду до Дня Незалежності дозволить заощадити 180 мільйонів гривень. Про це заявила радник Президента Ганна Герман в ефірі 5 каналу.

«Що ми парадуємо? Що ми демонструємо? Треба будувати 21 рік української незалежності, щоб людям добре жилося, а не викидати на паради такі страшні гроші», - цитує «Українська правда». При цьому Герман уточнила, що була ініціатором скасування параду на честь 20-ї річниці Незалежності.

«Я зізнаюся, що саме я

писала офіційного листа і до глави Адміністрації Президента, і до Президента України з тим, щоб свято зробити мирним. Ми не totalітарна держава, - уточнила вона. "Заощадити 180 мільйонів гривень - вважаю, що це мудро і подержавницькі", - додала радник Президента.

Рішення про скасування проведення парадів на честь 20-ї річниці Незалежності України зазнає критики, зокрема, віце-спікер парламенту Микола Томенко вважає: «Ми повинні не в квартирах ховатися, а на центральні площах столиці України вити і з гордістю сказати, що ми - нація, яка заслушила право бути незалежною державою... Парад відмінити - це слабкість і малоросійство». Віце-спікер зазначив, що влада діє таким чином, тому що їй держава взагалі не потрібна.

У «ЛАСТІВЧИНУМУ ГНІЗДІ» СТВОРЮЮТЬ МУЗЕЙ

Як повідомили УНІАН у прес-службі Ради міністрів Криму, в палаці-замку «Ластівчине гніздо» біля Ялти відкрилася виставка «Чарівний світ Архипа Куїнджа», на якій представлено знамениту картину художника «Місячна ніч на Дніпрі».

Перший віце-прем'єр Криму Павло Бурлаков зазначив, що в «Ластівчиному гнізді» тепер проводитимуться художні виставки і творчі вечори, оскільки палац-замок цього року став об'єктом культурно-туристичної сфери.

Міністр культури України Михайло Кулинський вважає, що створення музею на базі «Ластівчиного гнізда» буде стимулом культурного відродження Криму, а також дозволить залучити більше туристів. «Цей палац вартий того, щоб його бачили кримчани і гості півострова», - сказав М. Кулинський, який приїхав на відкриття виставки А. Куїнджа.

Замок «Ластівчине гніздо» у готичному стилі побудовано в 1912 році на прямовисній 40-метровій скелі неподалік від Ялти як дачу нафтопромисловця барона фон Штейнгеля.

Будівлі палацу в 2002 році було передано в оренду компанії «Ялта-Верона». У замку розміщено ресторани.

Парламент Криму у лютому 2011 року схвалив передачу «Ластівчиного гнізда» з комунальної власності Ялти до складу майна республіки. Уряд автономії підготував проект створення на базі замку виставкового центру.

«БІДА ХЕРСОНЕСА У ТОМУ, ЩО ВІН У ЦЕНТРИ МІСТА...»

Міністр культури України Михайло Кулинський представив колективу Національного заповідника «Херсонес Таврійський» нового генерального директора Леоніда Жунька, який у 2008-2010 роках працював Постійним Представником Президента України в Криму, а у 1999-2005 рр. - головою Севастопольської міської держадміністрації. Попередній гендиректор Леонід Марченко очолював заповідник протягом 26 років.

«Біда Херсонеса в тому, що він розташований прямо в центрі міста, і інтересів різних структур до земель Херсонеса - безліч. І я розумію, що бувають ситуації, коли телефонують з однієї й з іншої сторони, і тебе там «піднапрягають», то ми змушені поступатися і втрачати дорогоцінні землі, у тому числі, і дорогоцінну хору Херсонеса», - сказав Жунько.

Тому, на думку нового керівника Херсонеса, вихід із ситуації може полягати в тому, щоб національний заповідник перебував під патронатом Президента України. «Це додасть нам більше відповідальності, але дасть нам і більше можливостей, насамперед, у відстоюванні інтересів Херсонеса і в Севастополі, і на рівні держави», - сказав Жунько.

На його думку, сьогодні проводиться недостатня робота для того, щоб люди більше знали про Херсонес. «Ми дуже мало показуємо принарадки Херсонеса, його найбільшу культурну цінність... Будемо звертатися до ЗМІ, щоб вони виправили уявлення про Херсонес, щоб не панувала думка, що тут займаються тільки тим, що ділять ласі шматочки землі», - заявив Жунько. Він також зазначив, що заповідник має залучити й інвесторів, і величезну кількість туристів, але для цього має бути створена відповідна інфраструктура. «Потрібно не тільки зберегти Херсонес, а й організувати тут місце мегаполіністства», - заявив він.

ЧОГО ЧЕКАЮТЬ СЬОГОДНІ ВІД ВЛАДИ СЕВАСТОПОЛЬЦІ?

Президент України Віктор Янукович очікує від нового керівництва Севастополя розробки ефективної програми розвитку міста. Про це Глава держави сказав під час зустрічі в Криму з головою Севастопольської міської державної адміністрації Володимиром Яцубою, повідомляє прес-служба Президента.

«Я хочу почути Вашу точку зору: що чекають сьогодні люди від влади, що ми повинні зробити у першу чергу, які невідкладні питання треба вирішити у Севастополі, і загалом визначити програму розвитку міста», - сказав Віктор Янукович, звертаючись до Володимира Яцуби.

Президент у разом з головою міськодержадміністрації відзначив важливість продовження давніх морських традицій, які має Севастополь як місто моряків.

Під час зустрічі В. Янукович окремо звернув увагу на ситуацію у медичній сфері Севастополя, зокрема, на питання забезпечення якісними медичними послугами відпочиваючих, насамперед, дітей.

У свою чергу голова Севастопольської міськодержадміністрації поінформував Президента про перспективи розвитку міста. За словами В. Яцуби, план соціального розвитку Севастополя, зокрема, передбачає розвиток транспортної мережі та судноремонтної галузі. «Севастополь буде розвиватися, як і планувалося: це порти, розвиток яхтингу, для якого є взагалі унікальні можливості», - зазначив В. Яцуба.

ТИМ ЧАСОМ...

У Севастополі викрито шахрайів і чиновників, які заволоділи 3 млн. грн. бюджетних коштів за рахунок завищеної вартості встановлюваних у місті приладів обліку тепла та води, повідомив голова Севастопольської міської державної адміністрації Володимир Яцуба.

«Ця група, разом із, скажімо так, «зацікавленими чиновниками», займалася встановленням водомірів і теплолічильників. При цьому суми робіт завищувалися в декілька разів. У результаті шахрай заволоділи сумою понад 3 мільйони гривень бюджетних грошей, що, зокрема, вплинуло на підвищення тарифів», - сказав Яцуба на нараді. За його словами, за фактом заволодіння бюджетними коштами порушено кримінальну справу.

«Отже, якщо сьогодні ми говоримо про причини високих тарифів у Севастополі, то це не лише безгосподарність, але й крадіжка», - зазначив Яцуба. Також голова МДА повідомив, що зараз фахівці Контрольно-ревізійного управління перевіряють комунальні підприємства. «Навіть за попередньою оцінкою порушень чимало», - додав Яцуба.

У відділі у справах преси та інформації міськодержадміністрації повідомили, що перевіркою діяльності підприємств ЖКГ займаються й інші компетентні органи.

В ВСЕСВІТНІЙ ФОРУМ УКРАЇНЦІВ ЗБЕРЕ 300 ДЕЛЕГАТІВ З-ПОНАД 40 ДЕРЖАВ

В Всесвітній Форум українців, який 19 серпня відкриється в Києві, у Національній опері, збере 300 делегатів з-поміж 40 держав представників громадських організацій з України, західної та східної діаспор. Про це повідомив член оргкомітету форуму - заступник голови Української Всесвітньої Координаційної Ради Михайло Ратушний на прес-конференції в УКРІНФОРМі.

«Українство на V Всесвітньому Форумі має показати, що ми є реальна глобалістична сила, що ми є великим потенціалом єдиного українського організму», - підкреслив М. Ратушний.

Мінімальна кількість заходів, некреативний підхід до святкування найбільшого державного свята в Севастополі - характерні прикмети місцевого життя, яке переважно залежить не від Києва, а від Москви. А що як Кремль діється про українські або державницькі настрої хоч когось із місцевої правлячої еліти?..

Протестуючи проти цього, патріотичні сили та опозиційні партії проводять альтернативні заходи - мітинги, які геройчно замовляють наші вільні, незалежні й ніким із-за кордону не керовані ЗМІ.

Очевидно, що в суспільстві щось не так. Корозія вражає не лише пам'ятник Тарасу, а й саму основу демократії - свободу слова. Але ж природне право людей не спинити никому, як би цього комусь не хотілось. Не зменшиться і велич Шевченка через кілька цяток корозії. А поки що він ніби з докору дивиться на нашадків...»

То може, українська влада «зробить подарунок», нормалізувавши стан пам'ятника, і всім севастопольцям, і численним гостям міста, а не лише військовослужбовцям іншої держави?

За його словами, ці проблеми обговорюватимуться на одній із 7 секцій, що, крім пленарних засідань, працюватимуть на форумі. Крім «Українці в Росії», що також секції «Четверта хвиля міграції», з гуманітарних, освітніх, молодіжних,

ПРИОРИТЕТ – ЕСТЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ

Арина Вадимівна Новосельська привернула до себе мою увагу на одному із культурницьких заходів, де представляла Міністерство культури Криму, неказаною щирістю своєї промови – вона жила на сцені, а не відпрацювала зарплату, і я чи не вперше за тривалий час пораділа за представницю нашої кримської влади. Тож, маючи нагоду поспілкуватися, охоче не скористалася. І говорили ми з 35-річною заступницею міністра культури здебільшого про серйозні відповільні речі.

- Арино Вадимівно, нещодавно Президент України заявив про необхідність реформування галузі культури, висловивши невдоволення становищем речей у ній. А яка ваша думка?

- Про галузь як таку говорити не беруся – високопосадовцям видніше. Вважаю, що культуру реформувати просто неможливо – треба зберігати і плекати все красне, що маємо, й це, переконана, теж не суперечить позиції Президента. Адже Моцарта грали і двісті років тому так само, як і сьогодні. Працювали і працюють й представники його музичної школи, такі, як Глен Гульд та

Ван Кліберн. Подібна ситуація панує в усіх видах академічного мистецтва, тут нічого не треба змінювати. Можна лише поліпшити матеріальний рівень забезпечення закладів культури, і це дуже на часі. Академічні живопис, школа танцю – це те, до чого потрібно повернутися. А отже, і повернутися обличчям до носій академічного мистецтва, захистити цих людей, зміцнити їхні позиції, а не скоротити, виміряючи їхню діяльність в стугоюшовому еквіваленті. Сьогодні поза увагою визнані майстри, заслужені артисти України і Криму, у той час як естрадне мистецтво,

абсолютно дилетантське, пропіктігає. Серед зірок естради важко знайти людину хоча б з початковою музичною освітою.

І тут до слів Арини Вадимівни хотілося б додати, що подібна ситуація зараз характеризує чи не усі сфери нашого життя. Говоримо про якісь іноземну освіту, а самі вже забули, що таке розділові знаки. І прямі телевізори вражают відсутністю культури мовлення навіть у людей, яким це важко пробачити. А авторами шлягерів тепер стають люди, яким взагалі протипоказано писати у стовпчик. І в той же час на цьому виховуються цілі покоління, сприймаючи таку ситуацію як належну. Тож у разом з Ариною Новосельською ми цілком логічно перейшли на обговорення проблем, які можуть очікувати нинішніх школярів.

- Я не згодна з тим, що бібліотеки з часом перетворяться на щось архайнє, – заперечує мені пані Арина. – Бо хоч і маю три комп’ютери, але вони мені не замінять книгу. Можливо, тому, що любов до неї прищепили ще батьки. А ось з моїм десятирічним сином все складніше. Його не відірвати від комп’ютера та від американських бойовиків. І порятунок нашої молоді я бачу в мистецтві. Пріоритетним в галузі культури вважаю естетичне виховання тих, хто йде нам на зміну. Переконана, що дитина, яка грає, мало,

відвідує гуртки декоративно-прикладного мистецтва, матиме кращу поведінку, шануватиме товаришів і дорослих. Кажу це як педагог із сімнадцятирічним стажем. У практичній частині своєї кандидатської дисертації я вдалася до такого експерименту – до учнів молодших класів вчителі почали звертатися, як до дорослих: на «ви» і по батькові. Результати були приголомшливи – у дітей підвищилася самооцінка, між ними якісно змінилися стосунки. До речі, це теж із минулого, так колись виховувались дворянські діти. Та облатороджуючий вплив мистецтва незрівнянно вищий. Тому мені вітшно зазначити, що сьогодні підвищується престиж шкіл мистецтв. До речі, сама я довгі роки працювала викладачем у сімферопольській дитячій музичній школі, а передостанньою моєю посадою була посада директора у школі мистецтв.

- Ви така молода, а вже маєте багату біографію. А якщо переглянути її із самого початку?

- Народилася у Свердловську, але з дворічного віку проживала у Криму. Сюди перевели на службу мого батька – військового лікаря. Закінчивши музичну школу за класом фортепіано та Сімферопольську музичну училище, освіту продовжила на заочному відділенні Донецької консерваторії. Потім навчалася в Київській академії педагогічних наук. Захистила

кандидатську дисертацію. Зараз пишу докторську. На цій позаді з 2009 року.

- То ви вже маєте можливість нинішніх порівнювати з минулим. Чи збереглося на рівні минулого року фінансування галузі культури в Криму?

- Загалом, так. Погрішення торкнулося лише концертних колективів, і там постало питання: чи то скорочувати людей, чи знижувати зарплату.

- Здається, це не обмежилося і камерний хор Володимира Ніколенка «Таврійський благовіст».

Візьміть їхній

зразок

- І їхні зарплати зменшили.

Але це таки зменшили. Але це не та жалюгідна сума, про яку можна було довідатися із засобів масової інформації, осільки у артистів є різні доплати. Тож набагато до 2 тисяч гривень. А кому не подобається – можна знайти іншу роботу.

- А ось тут я з вами не згодна.

Надто багато кандидатів наук і так торгує сьогодні на ринках.

А люди мистецтва, як на мене, для суспільства є ще дорожчими.

Сьогодні такі люди затребувані приватними структурами, яким не бракує коштів. Але я зовсім не бажаю подібної долі «Таврійському благовісту». На майбутній рік ми знову просимо Верховну Раду Криму передбачити їм підвищену зарплату.

- Дуже шкода, що мистецтво

продовжує фінансуватися за залишковим принципом.

- Згодна. Люди не можуть триматися тільки на відданості справі. Гадаю, на мистецькі заходи треба запрошувати якомога більше чиновників, від яких залежить формування бюджету. Адже культуру неможливо викреслити із життя. Це вона сприяє зміцненню міжнародних стосунків, дарує людям радість і натхнення.

- Гордимся, що і Крим залишив свої зірочки на українському небі?

- Звичайно. Відомими в Україні і за її межами є Джамала (випускниця Сімферопольського музичного училища Сусанна Джамаладінова), піаніст Семен Сон. І не лише музиканти. Україна пишається художниками Тетяною Шевченко, Віктором Ярмарковим та багатьма іншими.

Нешодівно (буквально місця тому) було призначено і нового міністра культури Криму Альону Плакіду, яка за віком не далеко пішла від своєї заступниці. Хочеться сподіватися, що молоде керівництво повною мірою усвідомлює, що культура – це не просто галузь, це народна душа, яка промовляє до Все світу, і потребує вона дуже уважного і трепетного ставлення. У всяком разі, розмова з Ариною Новосельською вселяє таку надію.

Тамара СОЛОВЕЙ.

ВІТАЄМО!

**Високоповажний
Михайлі Федотович!**
**Кримська філія Наукового
Товариства ім. Тараса Шевченка та вся українська громада Криму вітає Вас зі славним ювілеєм.**

Вас, пане Михайлі, вашу плідну та багатогранну літературну творчість як видатного українського письменника, публіциста та активного громадського діяча знає не лише Україна, але й україномовний світ.

Українській культурі Ви повернули із забуття цілу низку славетних діячів літератури, мистецтва та науки. Україні Ви відкрили ім'я великого Українця Петра Яцика – видатного українського підприємця та щедрого мецената. Не без Вашої участі створено Міжнародний фонд українських меценатів його імені. Ви започаткували та кож щорічний Міжнародний конкурс з української мови імені Петра Яцика. Завдяки йому за два десятиліття фонд меценатів та Ваш особисто в Україні та світі виховалось кілька поколінь талановитої, високопатріотичної молоді, а українська мова стала однією з престижних у світі.

Під Вашим керівництвом і за Вашої участі кілька таких конкурсів проведено і в Криму. Кримські освітяни-україністи щороку згадують Вас добром словом, знаючи, що за конкурсом незабутнього Петра Яцика стоїть постать такого подвигника, яким Ви є і завжди будете.

Міцного Вам здоров'я, дорогий пане Михайлі, довголіття, нових творчих здобутків та звершень на славу України.

**Петро ВОЛЬВАЧ,
голова Кримської філії НТШ, дійсний член НТШ, академік УЕАН, лауреат премії ім. Дмитра Нітченка.**

ЛІСЬМЕННИК, ЯКИЙ ВІДМОВИВСЯ БУТИ ТІЛЬКИ ЛІСЬМЕННИКОМ

(Закінчення. Поч. на 1-й стор.)

Кілька років поспіль я був Головою журі конкурсу з української мови ім. П. Яцика в Автономній Республіці Крим і тому знаю, що там, де випало працювати піл-о-пліч з виконавчим директором Ліги українських меценатів з Києва та інших країн на чолі з Михайлом Слабошицьким. Те дійство вилилося у справді велике і незабутнє свято знавців і шанувальників рідного слова. Скільки воєнно, патріотичного запалу принесли у це чудове змагання з рідної мови і сам Михайло Слабошицький, і його колеги та побратими, котрі змусили не тільки учнів кримських шкіл, а й багатьох дорослих по-новому, по-рідному поставитись до своєї ж таки близького і рідного, але дещо притлумленого, призабутого на теренах зросійшого Криму українського слова. Усі вони відчали себе справжніми українцями своєї вільної і незалежної держави України.

А книга М. Слабошицького про мецената-патріота з Канади Г. Яцика «Українець», який відмовився бути бідним стала в Криму для багатьох настільно, шанованою і цікавою: кожен намагався її прочитати, аби більше дізнатися: хто ж він, ото Петро Яцик, котрий не пошкодував своїх зароблених грошей на проведення конкурсу з української мови, аби юне покоління любило і шанувало мову своїх батьків, аби конкурс став не рядовим, а престижним!

Престижним тому, що можна було отримати не тільки диплом, а й цінний, вартісний подарунок – нагороду за відмінне значення рідної мови. Цікавий тим, що на заключних змаганнях відбувалися справжні мистецькі свята рідної пісні, вірша, танцю, свята нашої української мови, нашої духовності.

Повторюсь, що у усьому цьому духовному піднесенні велика заслуга і Михайла Слабошицького, людини, котра відмовила бути тільки письменником, а й

Михайло Слабошицький (праворуч) і Данило Кононенко

стала одним з духовних наставників цього конкурсу. А міг би, як чимало його колег-письменників, сидіти спокійно й писати книги. Але ж ні, він не з тих, хто тільки пише, хоч і написав чимало цікавих книг, таких як романы «Марія Башкирцева», «Никифор Дровняк із Криниці», «Поет із пекла», «Автопортрет художника в зрілості», повіті «Гілка ялівцю з Саарема», «Душі на вітрах», книжки критики та літературознавства: «Василь Земляк», «Тодось Осмачка», «За гамбурзьким рапунком», «Роман Іванович», книжки для дітей: «Славко і Жако», «Озеро Олдан», «Папуга з осінньої гілки», «З голосу нашої Кліо», «Норвезький кіт у намисті», «Чи далеко до Африки?», «Казки», документалістика: «Українець, який відмовився бути бідним», «Українські меценати», «Не загублена українська людина», «25 поетів української діаспори» та ін.

А ще ж М. Слабошицький – директор видавництва «Ярослав Вал», відомого своєю друкованою продукцією. Багато най-солідніших і найпрестижніших літературних вечорів та презентацій нових книг не лише в Києві, а й у різних містах України відбуваються за його участі. Згадаймо і захоплюючі розповіді про цікаві

акторів та їхні книги, які чуємо по радіо і дивимось по телебаченню. А ще ж рецензії, відгуки, літературознавчі статті та статті про наболіле на сторінках письменницької газети «Літературна Україна»...

28 липня Михайлі Слабошицькому, який народився 1946 року в селі Мар'янівка Шполянського району на Черкащині, виповнюється 65 років. Вік, як для письменника, найсприятливіший для втілення в життя творчих задумів, вік творчих звершень. А іх, і задумів, і звершень, гадаємо, у Михайлі Федотовича ще дуже й дуже багато. Отож побажаємо йому доброго здоров'я, щоб всі його і життєві, і творчі задуми збулися. З роси та води Вам, славний наш друге, Михайлі Федотовичу!

«Кримська світлиця» пам'ятає і шанує Вас за шире уболівання, за її невеселу і не вельми легку кримську долю (адже ж хтось і тут мусить нести цей нелегкий хрест просвітництва!), за Ваше шире піклування про українську духовність у Криму! Будьмо ж і шануймося!

ХТО ХОЧЕ РОЗБРАТУ В КРИМУ?

(Закінчення.

Поч. на 1-й стор.).

«Крим є територією міжнародного і міжкультурного діалогу, прикладом добросусідства, взаєморозуміння, поваги та толерантності. Мешканці автономії прагнуть до стабільності, злагоди і миру», – наголосив глава уряду автономії. Тож «окремі політичні діячі, які в черговий раз намагаються розіграти карту релігійного протистояння, повинні чітко усвідомити – час, коли влада на подібні дії дивилася крізь пальці, минув безповоротно. Розпалювання релігійної ненависті буде припинятися швидко і жорстко».

Від хрестилася від свого депутата за підтримку козаків у Феодосії й партія «Русське єдинство». «Явними провокаторами» знову називають ЗМІ лідера зачинників прикрої події з Фронту «Севастополь – Крим – Росія» Валерія Под'ячого і главу козацької общини «Соболь» Віталія Храмова Генконсула Росії в Сімферополі Володимира Андреєва.

Численні коментарі оглядачів сходяться на тому, що дії російських козаків – це вчинки маргіналів, які не підтримуються більшістю громадськості, бо мають за мету розхитити міжнаціональну й міжконфесійну стабільність в автономії, чого не допустить ні українська, ні кримська влада. А останні події – засторога всім, хто прагне погрітися біля багаття міжконфесійного розбрату.

Залишається ще багато запитань. Навіщо й хто саме в ці дні залишив фарбою зображення Державного Прапора України в Севастополі? Адже й ця подія могла спричинити різні неприємні наслідки, бо скоена особами, які провокують розбрат і конфлікт, не бажають співробітництва і добросусідських відносин між Україною і Росією. Чому московські ЗМІ зарясніли повідомленнями на кшталт: «Русские» готовяся к захвату влади на Україні», коментуючи результати поїздки Українською лідером етнополітичного об'єднання «Русские» Олександра Бєлова? Мітом козакі – учасники феодосійського конфлікту тепер просять російського Патріарха Кирила Гундяєва втрутитись у скандалну ситуацію і «розібратися з кримським митрополитом Лазарем»? Чому саме нині в Крим після 16-річної відсутності нагодився і був справедливо видворений перший і останній скандальний президент півострова Юрій Мєшков? Чому це сталося саме на злеті вдалого курортного сезону?

Утім, ряд політологів бачить і геополітичне підґрунтя – на фоні складних перемовин між Росією і Україною щодо газу й Митного союзу Москва показує Києву, що у випадку провалу переговорів стабільність в Україні може бути поставлена під питання. Адже український Крим робить сильнішою позицію Києва на перемовинах з Москвою стосовно Керченської протоки чи Чорноморського флоту. Тож, вважають експерти, схоже, ескалація напруженості триватиме з російської сторони, якій перед президентськими виборами потрібні об'єкти для вияву зовнішньополітичного націоналізму. Усі оглядачі зауважили, що організувавши знесення за рішенням суду самочинно встановленого уклінного хреста, влада вчинила за законом і згідно з Конституцією України. А спроба організаторів провокації виставити себе в якості «потерпілої» сторони виглядає неоковирною і недоречною.

Віктор ХОМЕНКО.

Що то за козак, який схвалює знищення Запорозької Січі Росією в 1775 році, агітує за надання статусу єдиної державній в Україні мові – російській, перетворення УПЦ в Російську церкву, не добирає слів для образ українців і кримських татар? Виявляється, є такий собі Віталій Храмов, який, переїхавши у Крим з Росії, назався лідером кримської козацької общини «Соболь».

Представники «Правозахисного руху Криму», керівництво українського козацького благодійного фонду «Меморіал Івана Дмитровича Сірка», інші демократичні організації півострова й материкові України давно відзначили, що заяви цього персонажа численних скандалів і провокацій, як і загалом проросійські козацькі організації Криму, значна кількість членів яких є громадянами Росії, підпадають під одразу кілька статей Кримінального кодексу. Адже «постійно нагнітаючи політичну ситуацію, зневажаючи державні символи України, виголошуєши відверто антиукраїнські гасла, заликаючи до повалення діючої влади й порушення територіальної цілісності України, ці організації відкрито заявляють про те, що вони діють в інтересах Російської Федерації». У зв'язку з цим рада Фонду імені Івана Сірка висловила «глибоку стурбованість діяльністю проросійських козацьких організацій у Криму» і «рішуче засудила їх явно сплановані провокації дії, що не мають нічого спільног з козацьким патріотичним рухом в Україні». Оскільки Крим багатонаціональний і поліконфесійний регіон, то необхідно на ці спроби розплатити міжнаціональну ворожечу адекватно реагувати громадськості й владі. Реагувати в правовому полі, бо такі заяви загрожують величими бідами населенню Криму.

Тривалий час ніяк не реагували на відкрито ксенофобську кампанію проросійських радикалів кримська влада й правоохранці, хоча правозахисники закликали порушити кримінальну справу проти ксенофоба.

Справа таки була порушена за фактами його антикримськотатарських, антимусульманських і антиіудейських виступів. Суд врешті залишив Храмова на волі, оштрафувавши на 3 тисячі доларів. Після чого ця особа намагалася пройти в парламент від партії «Родіна», почала закликати Київ до вступу в Митний союз й заходилася ставити вже четвертий (!) уклінний хрест на в'їзді до Феодосії (всупереч закликам митрополита Сімферопольського і Кримського УПЦ МП Лазаря, без дозволу місцевої влади), що, як відомо, привело до чергового резонансного скандалу і втрати іміджу Криму на злеті курортного сезону.

Утім, ряд політологів бачить і геополітичне підґрунтя – на фоні складних перемовин між Росією і Україною щодо газу й Митного союзу Москва показує Києву, що у випадку провалу переговорів стабільність в Україні може бути поставлена під питання. Адже український Крим робить сильнішою позицію Києва на перемовинах з Москвою стосовно Керченської протоки чи Чорноморського флоту. Тож, вважають експерти, схоже, ескалація напруженості триватиме з російської сторони, якій перед президентськими виборами потрібні об'єкти для вияву зовнішньополітичного націоналізму. Усі оглядачі зауважили, що організувавши знесення за рішенням суду самочинно встановленого уклінного хреста, влада вчинила за законом і згідно з Конституцією України. А спроба організаторів провокації виставити себе в якості «потерпілої» сторони виглядає неоковирною і недоречною.

Віктор ХОМЕНКО.

Його відправили на територію Росії через Керченську паромну переправу. Не забариться видворення за межі України Й. В. Храмова... Дії цих персонажів були відверто провокативні й організовані для дестабілізації ситуації в регіоні, але такими неоковирними, що на них поставлено остаточно хрест. Без сумніву, вони вже ніколи не зможуть реанімуватися в кримській політиці, вони нікому тут не цікаві, наголошують аналітики. Ці безславні історії стануть повчальними для деяких політиків з «фронтовою свідомістю», кому територія України здається надто великою, які звикли заробляти свої політичні дивіденди на різного штибу провокаціях.

Між іншим, у Криму, який не мав жодних козацьких адміністративних територій і коли входив до складу Таврійської губернії, нині плодиться все більше неkontрольованих, некерованих

ків прав російськомовного населення півострова й України. Певні сили виплекали Кримське козацтво під гаслами захисту від «загрози витіснення росіян кримськими татарами» й «насильницької українізації». Хоча на запитання: у чому саме виявляються порушення прав російськомовної частини кримчан, у лідерів проросійських партій та об'єднань сьогодні знаходяться відповіді з аргументацією рівня «українські цінники в крамницях». Та більшість російськомовних кримчан хочуть жити в Україні.

Перші козаки півострова, які вважають себе продовжувачами традицій січовиків, оповідають, як уперто прагнули втиснутися у структури Кримського козацького союзу, як ім роками відмовляли в реєстрації. Та чимало іх разом із правнуками запорожців відстоювали традиції саме українського козацтва. Тож наполягали на

місцевих кошів за колишню зраду святих принципів вольності, вірнопідданість російському царату, стосунки з іншими козачими об'єднаннями Таврійсько-Запорозьке козацтво оцінює як спокійні, врівноважені, нормальні, витримані й доброзичливі. Але доки не заходить мова про політику чи приналежність булави. Тоді різні групи поводяться стосовно одного «як бусурмані».

ДЕ ДВА КОЗАКИ, ТАМ ТРИ ГЕТЬМАНИ...

Строкаті кримські козацькі об'єднання всі як одне претендують на роль історично обумовленого виключного лідера. Кохен «курінь» тягне ковдру на себе. Насправді, чи не всі вони являють собою групки костюмованих у козацькі стрій молодиків і підстарків, здебільшого колишніх військових. Кожна з них гучно заявляє, що сама вона істинно козацька. Усі впевнені, що мо-

ДО КРИМСЬКОЇ БУЛАВИ ЩЕ ТРЕБА Й ГОЛОВИ!

сільських, селищних, містечкових об'єднань самопроголошених козацьків, яким дехто всовує у руки російські прапори. Вони керуються принципом безмежної вольниці на штиб батька Махна, «козакують» на власний розсуд. Найчастіше це проявляється у взятті «під дах» якоїсь торгової точки чи об'єктів туризму. Деякі вирішили назватися козаками, зайнявшись розведенням коней. При цьому відчувається, що дехто відробляє певне політичне замовлення, відпрацює конкретні політичні завдання. Останніми роками кримські козаки все більше асоціюються з конфліктними ситуаціями.

ЧИ ВИ, ХЛОПЦІ, БУДЕТЕ, ХТО ВАС В БІЙ ВЕДЕ?

Сучасна історія козаків на півострові почалася в 1993 році, коли зареєстрували «Кримський козацький союз», створений для відстоювання прав та захисту (від кого?) росіян у Криму. З'явилися люди в маскарадній уніформі, з шаблями й ногайками, на потребу першого й останнього президента Криму, сумнозвісного Юрія Мєшкова. Це він почав спекулювати на політичному полі поняттями – росіянин, Росія. Водночас швидко дискредитував так звану «російську ідею» своїм напівкри-мінальним правлінням. Народжений і маніпульований московськими політехнологами «президент» швидко щез, та «ідея» засішилася. Нею досі користується деякі нинішні політики, які обрали для себе імідж захисни-

наві «Українське Таврійсько-Запорозьке козацтво», яка втілювала їхнє прагнення відчути єдність з однодумцями усього півдня країни. Врешті, за сприяння В'ячеслава Чорновола було утворено, а в 1995 році зареєстровано Кримське краєве отаманство Українського козацтва. Основний напрямок діяльності: якомога менше політики, робота з молоддю різних національностей на засадах виховання громадянськості й патріотизму, вірності засадам українства та козацтва, зразкової підготовки до служби в Збройних Силах України. На їхній емблемі – взірець для наслідування – отаман Іван Сірко, який віртуозно володів секретами козацьких видів боївих мистецтв, умінням воювати проти багатьох ворогів одночасно. На гербі викарбуваний девіз цього легендарного козацького полководця: «Наша правда на лезі шаблі, наша мета на вістрі списа».

Нинішні кримські козаки запорозькою традицією зібрали значний масив інформації про побратимів-земляків із сусідньої Кубані, про давні приязні стосунки з Кримським ханством. Про те, як їхні предки протягом кількох століть вели боротьбу на боці кримських ханів Гіреїв проти ногайців, які постійно намагалися усунути цей рід. Як частина козаців відверто переходила на бік Гіреїв чи сultана, щоб разом воювати проти Польщі, Московії, Валахії. Хоча кримські «запорожці» незле кепкують з козаків різних

жуть суттєво вплинути на розподіл сил під час виборів. Звісно, за таких упертих змагань на фоні закликів до братання говорити про бодай якусь злагоду між ними не доводиться. Відносини складаються не завжди приязні, бо виникають ще й питання конфесійного розмежування, деяких політичних розбіжностей із кримськотатарським населенням. Хоча всі переконані: ініціатори чвар – не козаки. Протиставленням, протистоянням, розмежуванням серед православних їх водночас відмежуванням від мусульман займаються люди, котрі вміло прикриваються й маніпулюють козацтвом. Звичайнісінським побутовим інтересам чи зловживанням вони намагаються надати національного забарвлення.

– Чомусь, зазвичай, так випадає, що в основному тут відчувається присутність Кримського козацького союзу, – говорять козаки запорозького спрямування. «Союзники» теж запевняють у своєму політичному нейтралітеті. Переконують: головним завданням їхньої організації є також виховання підростаючого покоління. Додають: головний камінь спотикання півострівного козацтва – не лише різні політичні переконання й симпатії, а й одвічна неоднотайність усередині всіх без винятку козацьких об'єднань. Усі кажуть: треба приняти вічні козацькі непорозуміння, навести більше ладу в козацьких вольницях і вольностях.

Політологи зауважують: повторити долю українського козацтва, яке свого часу відіграло ключові ролі в розвитку української історії, нинішнім козакам на півострові й материну вдається. Аналітики сумніваються у тому, що козаки сьогодні є реальною політичною силою, яка змогла б претендувати на владу чи хоча б бути приєднанням до

(Закінчення.
Поч. на 1-й стор.).
**ШАПКА-БІРКА,
ЗВЕРХУ ДІРКА...**

Однак, й списувати козаків із рахунку ранувато. Дуже часто всілякі козацькі організації використовуються як жива сила для демонстрації чиєхось інтересів. Козацтво півострова уже в день свого народження стало суб'єктом великої політики.

— Саме козаків дехто використовує як противагу національному руху кримських татар, — переконані лідери Меджлісу. Вони впевнені: «Усілякі курені, кола, паланки, якісь війська, як вони себе називають, «понасторювали» проти кримських татар, насамперед ті, котрі не є гілкою Українського козацтва. Тому більше працюють із певними організаціями іншої держави, а Україні завдають суттєвої шкоди. Якщо вони поставатимуть проти нашої боротьби за права, звісно, ми їх визнавати не будемо, співпрацювати теж. Потрібно поставити таких «козачків» на місце, щоб вони не будували між кримчанами етнічних перепон».

Та й після кожної нової козацької неоковирності чи скандалу загал турбується: чи не доведуть поки що опереткові кримські козачки з «двоголовими воронами» на гімнастерах радянського зразка до ситуації, коли всім «некозакам» доведеться зі зброєю відстоювати своє право на життя? У відповідь усі козацькі формування (окрім найбуйніших) спішно й звично декларують нормальні взаємовідносини й вірність віковій дружбі, вкотре запевнюють, що не втрачаються у політику. Хоча й підтверджують: російська ідея стала передвиборним товаром. А у зв'язку із недавніми самозахопленнями земель та бездіяльністю правоохоронних органів козацтво «змушене займатися справою захисту слов'янського населення. Мовляв, саме тому громадські організації — козаки намагаються бути правоохоронними(?)».

Прецедент з козаками наводить на думку, що вся активізація нинішніх порухів у Криму ґрунтуються передусім на кількості росіян, які проживають у цьому регіоні України. Оглядачи на це зауважили: за умови створення соціальної бази й структурованої системи з реальними, а не формальними, як зарах, організаціями на місцях, козацтво може стати ще однією реальною політичною силою. Адже Крим давно перестав бути просто географічним поняттям. Це

значний сектор політики України. Тож завдання нинішньої влади не допустити руйнівних для регіону й самої нашої держави етнічних спекуляцій.

Між іншим, процес становлення й формування козацтва на півострові триває. Майбутнє у нього в Криму є. Приклади: Кубань, Ставропілля, Терек, де колись теж не було козацтва, але протягом певного часу й за певних обставин воно стало осілим. Перша його ходинка вже змайстрована, й попри всі плюси й мінуси, хаотичність, а часом й пародійність явища, воно не є «першим млинцем», вважають місцеві апологети створення феномена кримського козацтва. Вони пророкують, що з часом проукраїнській проросійські сили об'єднаються з нащадками запорожців України й Кубані, «зваряться в одну козацьку кашу».

От тільки не обплектися б нею усім сущим на багатонаціональному півострові. Бо далеко не кожен у Криму бажає злитися «у єдиний козацький кіш».

P. S. Насамкінець зазначимо, що останні події змусили осмислити їхню небезпечність у всіх кримських козацьких організаціях, очільники яких закликали покласти кінець багатолітній анархії й самозванству в козацькому середовищі. Про це говориться в заявлі об'єднаної Ради отаманів козацьких організацій Криму, підписаній понад двадцятьма ватажками козацьких формувань. У документі, зокрема, сказано, що в автономній низці громадських організацій, що заражують себе до козацтва, протягом трохи років ведуть деструктивну громадську діяльність, тим самим дискредитуючи рух в цілому. У заявлі говориться, що так звані козацькі організації («Феодосійський полк Міжнародного союзу козаків», обшина «Соболь», «Отамани Ради отаманів Криму»), що брали участь у провокаційних діях, по суті являють собою нечисленну різношерстну компанію, яка не має права виступати від імені кримського козацтва.

При цьому отамани закликали правоохоронні органи посилити оперативну роботу з попередження масових протиправних дій, а органи юстиції — перевірити статутну діяльність організації, що заражують себе до козацтва, і у випадку виявлення порушень у судовому порядку анулювати свідоцтва про реєстрацію, щоб покласти край «багатолітній анархії й самозванству в козацькому середовищі».

Віктор ХОМЕНКО.

«КУЛЬЧИЦІ-ФЕСТ» — КОЗАЦЬКИЙ ФЕСТИВАЛЬ

16–17 липня у селищі Кульчиці Самбірського району на Львівщині відбувся III міжнародний козацький фестиваль «Кульчиці-Фест».

Фестини проходили на малій батьківщині відомих історичних козацьких постатей — героя віденської битви, засновника першої кав'янрії Європи Юрія Кульчицького та уславленого геройчними перемогами гетьмана Війська Запорозького Петра Конашевича-Сагайдачного.

«Кульчиці-Фест» започаткували унікальний регіональний танцювальний фестиваль у традиціях українського фольклору.

Під час відкриття фестивалю було зачитано привітання від міністра культури Михайла Кулінника.

«Приємно відзначити могутній мистецький та освітній потенціал цього заходу, який сприяє духовному розвитку та є доброю нагодою популяризувати роз-

майття наших слов'янських культур, звичаїв та обрядів», — зішлося у вітанні.

На козацькому фестивалі поширяються й популяризуються надбання козацької доби, що сьогодні є важливою інформацією базою для молоді.

Цьогоріч концертна програма включала виступи фольклорних та естрадних виконавців України та Польщі, виставку українських ремесел, мастер-класи українського рукопашного бою та інші культурно-мистецькі заходи.

Завершився третій фестиваль української слави «Кульчиці-Фест» футбольним турніром на кубок Петра Сагайдачного.

<http://mincult.kmu.gov.ua>

Джерела

МУСТАФА ДЖЕМІЛЄВ ОТРИМАВ У ЛЬВОВІ НАГОРОДУ «СВІТЛО СПРАВЕДЛИВОСТІ»

Урочисте вручення нагороди «Світло справедливості», яку заснувала канадянка українського походження Анастасія Шкільник, відбулось 9 липня у Львівській філармонії. Її цьогорічним лауреатом став голова кримськотатарського Меджлісу Мустафа Джемілев, повідомляє кореспондент УКРІНФОРМу.

«Ця премія присуджується громадянам України, які демонструють високу моральність і духовне провідництво», — зазначив віцепрезидент Українського католицького університету, відомий правозахисник Мирослав Маринович.

За його словами, нагорода є дуже актуальну, адже сучасні

ство нині відчуває моральну кризу, якій потрібно протидіяти.

Минулого року її удостоївся письменник і громадський діяч Євген Сверстюк. Сама нагорода виконана з кришталю, на якому зображення людина, котра тягнеться до світла.

З нагоди нагородження до Львова прибула делегація представників кримськотатарського народу на чолі з Мустафою Джемілевим.

Участь в урочистостях взяли представники Української католицької освітньої фундації з Чикаго, викладачі і студенти УКУ, відомі громадські і духовні діячі.

Ігор БАЧУН.

УКРАЇНСЬКІ ЧИТЦІ КОРАНУ

ЇДУТЬ НА МІЖНАРОДНИЙ КОНКУРС ПІДНІМАТИ АВТОРИТЕТ КРАЇНИ СЕРЕД МУСУЛЬМАН СВІТУ

Всеукраїнська асоціація громадських організацій «Альраїд» відправляє двох українських мусульман на престижній міжнародній конкурс читців Корану, які відбудуться протягом Священого місяця Рамадан у Єгипті й Об'єднаних Арабських Еміратах. В Асоціації «Альраїд» переконані, що участь наших співітчизників у змаганнях такого високого рівня зміцнить авторитет України серед мусульман світу.

До Єгипту відправиться п'ятнадцятирічний Айдер Ахтемов, який представлятиме нашу країну в рамках IX щорічного конкурсу знавців Корану. Він відбудеться під патронатом Міністерства Вакуфів Республіки Єгипет у період з 19–26 серпня.

Сімнадцятирічний Емір Куртнезіров поїде як конкурсант від України на XV міжнародний щорічний конкурс читання Корану, що проходитиме у період 8–20 серпня у Дубаї (ОАЕ).

В Асоціації «Альраїд» сподіваються, що українські конкурсанти-випускники Вищої школи хафізів, які багаторазово брали участь у різних міжнародних конкурсах читців Священого Корану, зможуть і на міжнародному рівні продемонструвати «відмінне знання

тексту Священого Корану і трепетне ставлення до його пізнатті», зміцнюючи таким чином «авторитет України серед мусульман світу».

Кримська Вища школа хафізів була заснована за участі ДУМ Криму і за сприяння Асоціації «Альраїд» задля професійної підготовки хафізів (людів, які цитують Священий Коран напам'ять). З 2003 року відбулося три випуски загальною кількістю понад 50 юнаків, із них 18 за період настання стали хафізами, вивчивши весь текст свяенної книги.

На сьогоднішній день Вища школа хафізів є єдиним в Україні мусульманським навчальним закладом, який досяг настільки значних результатів за порівняно короткий період, і це важко пе-реоцінити.

Дарування коранічного одкровення Пророкові Мухаммеду почалося під час місяця Рамадан. Тому в мусульманському світі сформувалася традиція влаштовувати конкурси читців Корану саме в цей Священий місяць, який також називають «місяцем Корану». Українські знавці Священого Писання в Рамадан уже декілька років поспіль беруть участь у різних міжнародних конкурсах читання Корану напам'ять.

Духовним управлінням мусульман Криму виступила організація першого аналогічного конкурсу в Україні, який відбувся за спонсорської підтримки кувейтської принцеси Суд аль-Субах. У конкурсі брали участь 34 представники країн СНД.

Крім того, для можливості отримання доступу до коранічного тексту широкого кола осіб, ВАГО «Альраїд» було запущено сайт <http://quran.org.ua/> зі зручною навігацією.

ДВІ ТРЕТИНИ КРИМЧАН — ЗА НЕЗАЛЕЖНУ УКРАЇНУ

Число прихильників незалежності України в Криму за 20 років зросло до 71% і вже перевищує кількість прихильників суверенітету на сході країни. Про це повідомив президент Київського міжнародного інституту соціології Валерій Хмелько. КМІС протягом двадцяти років проводив моніторинг поширення серед дорослого населення нашої країни орієнтації на підтримку її незалежності. Згідно з даними останнього опитування, в Криму хочуть відгородитися від Росії візами та митницями всього 5%, а бажають жити в незалежності, але дружній Росії державі 66%, — разом виходить, що незалежність України підтримують 71% кримчан. А за те, щоб об'єднатися з Росією в

одну державу (фактично проти державної незалежності України) висловлюються 27%. У 1991 році в Криму за незалежність України проголосувало 36,6% дорослого населення, а проти — 28,5%, зазначив В. Хмелько.

У Харківській області за те, щоб у нашої країні були з Росією закриті кордони, з візовим і митним контролем, висловлюються лише 1,1% респондентів, у Донецькій — 3,3%, у Луганській — 1,5%. Об'єднатися з Росією в одну державу хотіли б 35,5% опитаних у Харківській області, 40,0% — у Луганській і 34,7% — у Донецькій. Загалом, незалежність України підтримує 76,4% дорослого населення країни.

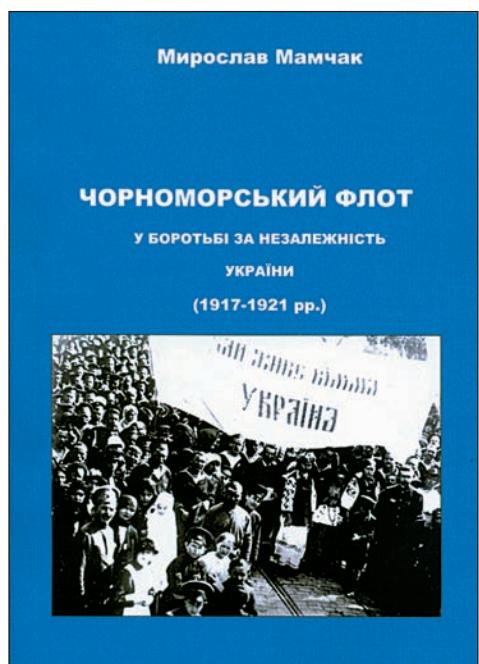
<http://facenews.ua/>

ЗНАТИ МОРСЬКУ ІСТОРІЮ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

Нешодавно в Українському культурно-інформаційному центрі у Севастополі відбулась презентація нової книги дослідника історії заслуженого журналіста України, капітана 1 рангу запасу Мирослава Мамчака «Чорноморський флот у боротьбі за незалежність України (1917–1921 рр.)». На обкладинці зображена фотографія маніфестації у Севастополі на честь проголошення Української Народної Республіки 25 листопада 1917 р., що свідчить про безперервність української історії в нашому місті. Дослідження автора присвятив пам'яті екіпажу ескадреного міноносця «Завидний», який першим підняв Український національний прапор над Чорним морем.

Книга ілюстрована великою кількістю історичних фотографій, подано реєстр

кораблів Українського державного флоту України (1917–1921 рр.) та доповнена матеріалом «Мартиrolог офіцерів і урядовців Українського державного флоту (1917–1921 рр.)», в якому зібрано дані про 143 особи. Під час роботи над книгою автором використано 50 архівних джерел та досліджені. Він висловив подяку начальнику кафедри соціально-гуманітарних наук Академії військово-морських сил ім. П. С. Нахімова Андрію Лубенцю за конструктивні поради.

Мирослав Мамчак у передмові стверджує, що «українські моряки позбавлені інформації про боротьбу старших поколінь українців за національний флот і Чорне море». Очевидно, що цю історію необхідно знати не лише морякам, а й слухачам академії, ліцеїстам та широким колам суспільства. Знати прізвища попредників, які залишаться в історії, – обов'язок нашадків.

Автор описав ключові моменти, що стосуються досліджуваної теми – будівництво Українського державного флоту УНР з травня 1917 по квітень 1918 року, руйнування флоту УНР, більшовицькі репресії, відновлення Державного флоту УНР в Одесі, розвиток ситуації в Криму і в Севастополі, німецьку політику стосовно Криму і флоту, Державний флот України з травня по грудень 1918 року, німецько-український флот у Севастополі, флот Української Держави в Одесі та Миколаєві, зраду Українського державного флоту та відродження його Директорією УНР, поразку у боротьбі і причини загибелі флоту.

«У англійців є популярним прислів'я: «Флот існує, тому багато чого не трапилося». Ми ж, українці, мусимо з гіркотою визнати, що у період, коли у нас флоту не існувало, трапилося дуже багато жахливих речей.

Пам'ятмо історію, бо вона має властивість повторюватися», – закликає читачів автор, завершуючи дослідження.

На презентації були присутні журналісти центральних та севастопольських ЗМІ. Була тепла атмосфера дружнього спілкування. Чомусь, як по команді, не прийшли проросійські журналисти, хоча і були

запрошені. Мабуть, бережуть своїх читачів від інформаційного стресу.

Мирослав Мамчак з 2005 року у Снятинському видавництві «ПрутПрінт» уже відав кілька книг: «Флотоводці України. Історичні нариси, хронологія походів», «Україна: шлях до моря. Історія Українського флоту», «Траверзом історії. Нариси, вірші, бувальщини, притчі», збірку гумористичних нарисів і віршів «Ой, було на флоті, було...», «Військово-морська символіка України», «Тарас Шевченко і флот». Цей історичний нарис побачив світ у Севастополі.

Найближчим часом нове дослідження, як і попередні книги, можна буде прочитати на порталі «Українське життя в Севастополі» у бібліотеці ім. Марії Фішер-Слик за адресою –

<http://ukrlife.org/main/library.html>

Микола ВЛАДІМІРСЬКИЙ.

ФЛОТОВОДЦІВ ПРИБУЛО!

Ритуал випуску 49 молодих офіцерів флоту відбувся у Севастополі в Академії військово-морських сил імені Павла Степановича Нахімова. Згідно з оголошеним наказом Міністра оборони України, сорока шістьом випускникам присвоєно військове звання «лейтенант», вони призначенні на посади у Військово-Морських Силах Збройних Сил України, троє випускників, яким теж присвоєно військове звання «лейтенант», направлені для проходження військової служби до Державної прикордонної служби України.

На мітингу з привітальним словом до випускників Академії та 11-х випускників коледжу (наказом командувача Військово-Морських Сил Збройних Сил України їм присвоєно військове звання «старшина 2 статті»), до усіх присутніх на святі звернувся командувач українських ВМС адмірал Віктор Максимов. Він наголосив, що вже завтра молодим офіцерам «гордо нести Військово-Морський Прапор України по морях світового океану, на вас чекає напруженна служба на кораблях та у військових частинах національного флоту». Адмірал висловив впевненість, що отримані у стінах Академії досвід та теоретичні знання стануть для лейтенантів добрим фундаментом у подальшій офіцерській службі. Командувач дав молодим офіцерам наказ «служити сумлінно, бути справжніми професіоналами і взірцем для підлеглих».

Адмірал Віктор Максимов відзначив відзнаки науково-педагогічним працівникам Академії, ветеранам флоту, привітав батьків та рідних випускників.

Молодих офіцерів також привітав голова Черкаської обласної державної адміністрації Сергій Тулуб, ветерани флоту, представник шефської делегації Шевченківського району міста Києва, благодійник Севастопольського округу протоієрей Сергій Халюта.

В церемонії випуску також взяли участь представники місцевих органів влади, громадськості міста, рідні випускників.

Прес-центр Командування Військово-Морських Сил Збройних Сил України.

управлінні і штабі Українського флоту, а й на рівні Збройних Сил України. Серед таких, у першу чергу, віце-адмірали Ігор Кабаненко, Ігор Князь, контр-адмірали Ігор Матвієнко, Віктор Носенко, Сергій Тараненко, Ілля Чалий, Юрій Шалит.

До 15-річчя рідного об'єднання силами офіцерів і ветеранів у приміщенні штабу бази урочисто відкрито музею експозицію бази і селища, відкрито пам'ятну дошку. На ювілей в Новоозерні прибули шефські делегації з Донецької та Черкаської областей, з Сімферополя та інших шефських організацій. А після завершення урочистих заходів вечірнє небо над Новоозерним осяяло святковий салют. Ветерани бази стверджували, що саме таким був салют над Донузлавським озером в день заснування бази у 1996 році.

Мирослав МАМЧАК,
капітан 1 рангу запасу.

На фото: штаб Південної військово-морської бази, вид з озера Донузлав.

«ВИРАЗНО І ТВЕРДО – УКРАЇНСЬКИМ ШЛЯХОМ»

9 липня 2011 року Південній військово-морській базі ВМС ЗС України, штаб якої дислокується у селищі Новоозерне Євпаторійської міської ради, виповнилося 15 років. У липні 1996 року на базі об'єктів Кримської військово-морської бази котлишнього Чорноморського флоту СРСР, яка у зв'язку з розподілом флоту була розформована, створено Південний військово-морський район Військово-Морських Сил України, до якого увійшли органи військового управління, кораблі, судна, військові частини і підрозділи з пунктами базування на всьому Кримському узбережжі від Чорноморського до Керчі. Згодом, у процесі військових реформ, Південний район був реорганізований у військово-морську базу.

Перші кораблі, передвісники майбутнього, одного з найбільших з'єднань Чорноморського флоту, увійшли до голих толі берегів озера Донузлав рівно 45 років тому, в уже далекому 1966 році. Багатом здавалося, що прибережні степи зовсім не годяться для військово-морської інфраструктури, але важка і напруженна праця флотських будівельників зламала стереотипи і незабаром на берегах озера Донузлав виростили два селища - Новоозерне і Мирний, в яких було розміщено морський і авіаційний гарнізони флоту. У липні 1976 року на Чорноморському флоті була сформована Кримська військово-морська база, якій судилося стати колискою сучасних Військово-Морських Сил Збройних Сил України.

Не простили, проте славний бойовий шлях випав морякам бази. Її біографія як української можна вести з січня 1992 року, коли особовий склад 17-ї бригади кораблів охорони водного району Кримської військово-морської бази під командуванням капітана 2 рангу Юрія Шалита у складній політичній

назву як «кримське ГКЧП», бо патріотичне волевиявлення українських морських офіцерів командувач ЧФ адмірал Ігор Касатонов намагався придушити силою. За його наказом в ніч з 7 на 8 квітня до Новоозерного була введена бойова техніка 361-го полку 126-ї дивізії берегової оборони ЧФ з Євпаторії:

4 БТР, 2 танки, 2 мотострілецькі взводи, у тому числі і кадровий офіцерський, які зайняли селище і берегові підрозділи бази, одночасно нічним десантом 39 дивізії десантних сил ЧФ був захоплений штаб бази, а ракетними катерами з Чорноморського – пристані, де дислокувалися кораблі.

Однак силовий тиск і брязкіт зброя не зламали офіцерів. Приводив до військової присяги на вірність українському народу офіцерів автор цих слів у конференц-залі штабу бази, однак через силовий тиск і блокування приміщення штабу вимушений був перенести продовження ритуалу до селищної ради. А там уже, під національним прапором у приміщенні української влади, офіцери прийняли рішення, що у випадку силової протидії будуть оборонятися. У селищній раді військовослужбовці гарнізону продовжили ритуал складання військової присяги на вірність українському народу і довели загальну кількість однодумців майже до сотні. У той же день на базі була поширенна інформація про призначення командира бази контр-адмі-

іністратора Бориса Кожина першим командувачем Військово-Морських Сил України. Здобутками бази державного рівня є океанські трансатлантичні походи великого десантного корабля «Костянтин Ольшанський» до США в 1996 році, участь і забезпечення перших оперативно-тактичних навчань ВМС «Море-96», забезпечення перших берегових і морських ракетних стрільб та інших заходів, проведення перших міжнародних навчань «Сі Бриз-97», перші походи кораблів у Середземне море та ряд інших заходів, які навічно вписані в історію становлення і розвитку українського флоту та демонстрації України у світі як морської держави.

А тепер бойові традиції бази продовжують моряки Південної бази під командуванням капітана 1 рангу Володимира Догонова. За минулі роки особовий склад бази практично з нуля відновив

ДО ВІЙСЬКА ПРИЙШЛИ...

Багато хто з нас, звичайних людей, у юнацькі роки мріє про те, що створить місцю і велику родину. Буде в нас декілька синів і обов'язково стільки ж дочок. Та з кожним роком дорослішання і розуміння всіх труднощів життя ми зважуємося "потягнути" одного, максимум двох дітей. І вже коли, скажімо, синоюходить у дитячий садок, переживаємо, як же він буде служити у війську, ким стане, як складеться його життя у цьому непростому світі. Ще більше батьки хвилюються за доночку. Але є сьогодні родини, де росте шестеро, семеро і навіть більше дітей.

Андрій та Олексій Морози народилися 10 грудня 1990 року у смт. Путила Чернівецької області. Мати й батько надзвичайно раділи близнюкам, бо завжди мріяли про велику родину, а тут до їхніх трьох дітей додалося відразу ще двое. Важко не було, бо старші діти доглядали за меншими, намагалися допомагати батькам в усьому. Як тільки хлопці стали спинатися на ноги, почав проявлятися їхній неподібний характер. Варто було мамі чи братам відвернутися – хлопці вже бігли на вулицю пізнавати світ. Через декілька років близнюки пішли до дитячого садочка. Від інших діток нічим не відрізнялися, щоправда, під час прогулянок варто було виховательці втратити пильність, хлопці вже були на дереві чи на даху басейна. Але що б не траплялося у їхньому дитячому житті, вони завжди були один за одного, як кажуть, горою, навіть в усі пригоди потрапляли тільки разом. Коли пішли до школи, то старанно вчилися, хоча інколи і не вистачало терпіння виводити літери, зате на фізкультуру ходили з величезним задоволенням.

Минали роки, хлопці зростали міцними і здоровими, допомагали батькам по господарству. Без роботи ніколи не сидили. Доводилося доїти корову, носити воду, рубати дрова, прати, косити траву, варити їсти і таке інше. Вже у 6–7 класах вони вміли все по господарству, не поступалися дорослим, щоправда, інколи сперечалися у тому, хто швидше залізе на дерево.

Вже у старших класах Олексій захопився поезією. Бувало, цілыми днями він читав вірші про кохання, про красу рідного краю. Згодом прийшло перше кохання і прийшло воно одночасно до обох братів, та ще й закохалися в одну і ту саму дівчину. Поговоривши між собою, брати

вирішили, що дадуть змогу обирати її, а хто залишиться сам, ніколи не тайтиме образи на іншого. Поезія поєзію, але дівчина обрала менш романтичного Андрія. Та невдовзі Андрій перестав зустрічатися з нею, і брати зрозуміли, що тільки брат завжди буде братом, і вони ніколи не переходитимуть одне одному дороги, що б не сталося. Брат чи сестра – це святе. Саме така думка була й в усіх братів та сестер Морозів, яких разом було шестеро, потім семеро... восьмеро... Коли хлопці закінчили школу, то вирішили вступити до Ставчанського професійного ліцею на спеціальність кухар-кондитер. Разом з ними виявив бажання навчатися молодший брат Дмитро, який закінчував 9 клас. Щоправда, його більше цікавила техніка, тому він мріяв здобути професію автомеханіка. Втрьох було набагато веселіше, та ще й навчання проходило надзвичайно цікаво. Учням ліцею створювалися всі умови для зайнятості і відпочинку. Після заняття працювало безліч спортивних секцій з футболом, волейболом, ритмічної гімнастики, легкої атлетики, гуртки художньої самодіяльності, а ввечері нерідко проходили дискотеки. Дмитро встигав скрізь, а ось старші брати займалися тільки творчістю та навчанням. З великим задоволенням усі втрьох ходили у туристичні походи, котрі також організовував ліцей. Разом з одногрупниками ловили рибу на сітку, варили їжку, співали пісні біля вогнища.

Крім кондитерської і кухарської справи, Андрій та Олексій постійно брали участь у концертах, що організовував навчальний заклад, – це і танці, і акробатика, пісні, вірші, сценки. Хлопці дуже любили у ліцеї, та й вони, займаючись цікавими і улюбленими справами, навіть не помітили, що навчання закінчилось.

Після закінчення ліцею Андрій та Олексій пішли працювати на фермерське господарство – Андрій на комбайні, а Олексій на елеваторі. Дмитро допомагав ремонтувати автомобілі, мотоцикли та іншу техніку. Життя починало ставати дорослим, доводилося самим заробляти на хліб. Та ось одного весняного дня прийшла повістка до війська на всіх трьох. Хлопці відразу ж пішли до військомату, щоб дізнатися, чи можна служити разом і, звісно, їм пішли назустріч. Про армію юнаки знали практично все. Їхні старші

брати вже відслужили. Один – в аеромобільних військах, а інший – у військах зв'язку. Про службу вони розповідали не тільки все позитивне, але й багато не дуже приемного, та обидва твердо стояли на своєму – армійську школу повинен пройти кожен, хто вважає себе мужчиною.

Вже під час перебування у навчальному центрі міста Керчі новобранці зрозуміли, що в армійській службі складного немає нічого. Потрібо тільки до всього підходити з нахненням, любов'ю, а головне – відповідальністю. Будь-то стрільби, чищення зброї, добовий наряд чи наведення порядку на території. Втрьох легше було виконувати будь-яку роботу, та й у колективі знали, що Морози – як єдине ціле. Через певний час хлопці потрапили слуги до окремого батальйону радіоелектронної боротьби, яким командує капітан 2 рангу Сергій Тіма. Там довелося займатися забезпеченням життєдіяльності частини, вивчати військову техніку та озброєння. На їхню думку, головне – уважно слухати командира і чітко виконувати всі накази. Єдине, чого б хотілося більше, – це польових віходів, стрільб, де насправді видно, чого навчився солдат у військовій частині. "Рік служби – не так вже й багато, щоб, крім бойової підготов-

ки, займатися чимось іншим. Але коли є бажання, то й за такий термін солдат навчиться всього", – каже Олексій. За словами заступника командира батальйону з виховної роботи, майора Юрія Башака, хлопці – відповідальні, доброзичливі, а головне: на кожного з трьох братів можна покластися. Будь-яке завдання вони виконують вчасно й якісно. В них добре поєднано і почуття гумору, і виховання.

Незабаром усі троє повернуться додому, де на них чекають ще шестеро братів та сестер і батьки – Дмитро і Валентина Морози. У селі жити ніколи не було легко, постійно потрібно працювати, доглядати за худобою, вирощувати городину. Але коли родина велика, весела та дружна, то й робота завжди в радість, і всі життєві проблеми виявляються простозвичайними завданнями.

Ні для кого не секрет, що військо сьогодні переживає не найкращі часи, як загалом і держава. Є й ті, хто не хоче служити, і такі, котрі ухиляються від служби, вигадуючи безліч причин. Але завжди були юнаки, які, не замислюючись, ставали на захист своєї Батьківщини, бо вважали, що це святій обов'язок кожного.

Леонід МАТЮХІН.

Фото автора.

У ВОГНІ НЕ ГОРЯТЬ!

Літо – спекотна і гаряча пора для пожежників. Тим актуальнішими є нині питання з пожежобезпеки для військових частин. Нещодавно у Криму на базі військової частини ВМС ЗС України, де командиром є підполковник Володимир Резніков, пройшло пожежно-тактичне навчання. Міжвідомчо взаємодію з боку МНС керував начальник Феодосійського міського управління МНС України в АР Крим полковник служби цивільного захисту Анатолій Фіщук.

Метою тренування було відпрацювання дій особового складу у випадку виникнення надзвичайної ситуації, взаємодії пожежних підрозділів з підрозділами МНС, евакуації та надання допомоги постраждалим під час пожежі. Також було відпрацьовано план практичних дій з пи-

тань пожежної безпеки у військовій частині.

Клуби диму виривалися через вікно будівлі. Пожежний підрозділ частини негайно прибув до місця пожежі, а помічник чергового викликав підрозділ МНС пожежної частини СДПЧ-27 за

телефоном 101. І хоча за легендою пожежа відбулася лише через коротке замикання, охорону частини про всякий випадок було негайно підсилено.

– Влітку підвищена пожежна небезпека, – говорить позаштатний начальник служби пожежної

безпеки військової частини, старший лейтенант Владислав Ягелло. – Тому подібні заходи, хоча і в дещо меншому масштабі, проводяться постійно. А з позаштатним пожежним підрозділом – щодня. Крім взаємодії з підрозділами МНС, було відпра-

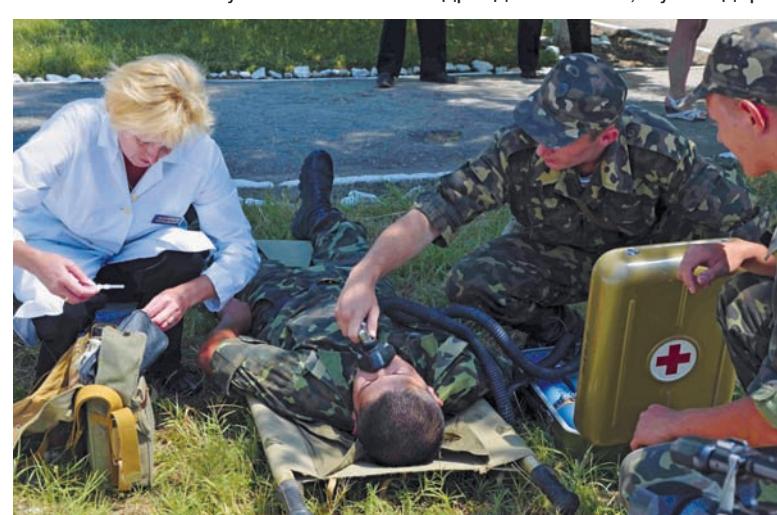
цовано дії чергового підрозділу з підсиленням охорони частини на випадок диверсії, практична евакуація майна тощо. Діяли впевнено, адже в подібних випадках головне – встигнути врятувати людські життя.

У навчанні брали участь керівний склад військової частини, позаштатна пожежна команда, черговий підрозділ, чергова варта СДПЧ-27 м. Феодосії та медичний персонал. За оцінками організаторів, навчання відбулося належному рівні.

Варто додати, що під час тренування були присутні численні представники мас-медіа, котрі відгукнулися на акцію «Армія – основа державності», яку проводить регіональний медіа-центр Міністерства оборони України в АР Крим до 20-ї річниці Незалежності України.

Руслан СЕМЕНЮК.
(Регіональний медіа-центр
Міністерства оборони
України, АР Крим).

Фото автора.

БИТВА ЗА ДУШУ, АБО ТЕПЕР ВИ ЗНАЄТЕ...

Взявшись за цю статтю мене спонукав один відеоролик, надісланий друзями «Вконтакте». Матеріал був створений на основі східного вчення про вплив внутрішніх енергетичних центрів на фізичний та емоційний стан людини, однак тема виявилася настільки гострою й злободенною, що не давала спокою доти, доки не змислила мене взявшись за перо. Біо йдеться про головне – найжорстокішу і разом з тим найважливішу битву на землі – битву за людські душі. Битву, в якій усі ми беремо безпосередню участю...

Одразу зазначу, що я – право-словянин священик. У православ'ї ж, як відомо, немає вчення про енергетичні центри, так звані «чакри». Втім, цього й не заперечується. Тож візму на себе сміливість висвітлити проблему, використовуючи саме це припущення (називемо його так). Як на мене, воно аж ніяк не суперечить духові християнства, адже лежить у площині радше науки, аніж релігії. Втім, якби навіть дана гіпотеза й була помилковою – суть речей від цього не змінюється.

Отож, спочатку про енергетичні центри. Не мое завдання заглиблюватися у тонкощі означеного предмета, для цього існує достатньо спеціальної літератури. Скажу лише, що згідно з уявленнями Сходу їх є сім (можна розглядати й через призму чис-

ла п'ять, і через дванадцять). Зупинімося на найуживанішій системі – семи чакр:

Перший енергетичний центр знаходитьться в районі крижів – це страх, тваринні інстинкти. Відповідає за сексуальну енергію.

Другий в районі пупка – це чуття.

Третій – сонячне сплетіння, діловитість.

Четвертий – серце, гармонія. Він відповідає за співчуття, любов, повагу та повноту емоцій.

П'ята чакра – щитовидна залоза, або інакше «горлова» – філософія. Відповідає за комунікацію (спілкування) та самовираження.

Шоста – брови, її звуть іще «коронною чакрою» – мудрість, інтуїція, усвідомленість.

І, нарешті, сьома – тім'я голови, так звана «сахасрапа» – вища духовність.

Аби досягти просвітлення, слід підняти потік енергії від нижнього енергетичного центру (нижньої чакри) до вищого. І – увага! – саме в такому порядку здійснюється й атака на них темних сил.

На рівні першого енергетичного центру – нас загодовують продукцією секс-індустрії: друковані й інша порнографія, засилля еротики в рекламі, на телекранах (випускаються стрічки відповідного змісту, навіть цілі серіали на кшталт «Секс у великомісті» тощо), особливо ж в Інтернет-мережі. Напівголені

моделі на подіумах, співачки в музичних шоу, пропаганда стриптизу, розпусти, сексуальних зображеній: гомосексуалізм, лесбійська «любов» і таке інше...

Для пупкової чакри – релігія черевоугодництва. Пиво, вино, горілка – на молоці, з перцем, на бруньках... «Как здорово, что все мы здесь...» На кожному кроці реклами: їж, пий; не вміщується – ось, прошу дуже, «Мезім-Форте», і «Ай, молодець!..» Дві проблеми заволоділи цивілізованім світом – де знайти поїсти і як схуднути... У розвинених країнах ожиріння стало фактично «бичем нації», і це вже з дитячих років... Так звані «фастфуди» (швидка, висококалорійна їжа), черги в «Макдональдси»... Чіпси, сухарики, горішки та солодкі, солодкі, солодкі, солодкі... «Снікерси» – не гальмуй, «снікерсуй!.. Та не забувай запивати шкідливими, але такими смачними й модними га-

душі. Суспільство тягнеться у печери... Аби лише не піднялися вище... Аби людською заставалась тільки форма...

Для горлової чакри (філософія, спілкування, самовираження) – потоки неправди, обману, пусті суперечки в політичних й навколо ток-шоу... Ти з якої партії? З якої зграй?.. Ми хороши – ви погані. Ми добри – ви злі. Ми праведні – ви грішники... Це і у світі, і в релігійних стосунках. Ти з якого патріархату?.. Не з того? – сектант і розкольник!.. Або просто сектант, якщо не з традиційно-правильного... Суперечки заради суперечок. З пустого в порожнє, аби подали від духовної істини. Аби відвернути увагу від справжнього... Аби не прогинулись... Двоє починають диспут, наперед знаючи, що він нічого не даст, ні до чого, окрім взаємних образів та звинувачень, не приведе... А не в тому сенс!.. Подібно як павуки у банці...

Для «коронної чакри» (мудрість, правдиве усвідомлення). Тут зомбування в засобах масової інформації: промивання мізків, контроль свідомості, насилиницьке переконування, управління розумом...

І все це заради одного! Аби не відкрилася сьома чакра... Аби не прогинулися, не воскресли, не просвітилися... Адже один вільний, один просвітлений, один спасений з тенет отруєного брехнею соціуму може звільнити тисячі... Це духовний закон. «Спасися ти – і тисячі навколо тебе спасуться...» «Ви – світло для світу...» Комусь це потрібно, комусь це вигідно. Як гадаєте, кому?..

Сьогодні точиться війна за наші душі. За душі наших дітей. Війна за кожний крок до внутрішньої свободи. Якщо хочете, за кожну чакру... Тепер ви знаєте це. Це війна за вашу душу!.. Ворог, на відміну від вас, знає, що якщо ви виграєте бій на кожному з цих етапів, – у вас відкриється вища духовність. Або називай як хочеш – молитва серця (це мені близче), внутрішне споглядання, духовне бачення... І ви станете вільними. Станете просвітленими. Станете досконалими. Станете... богами... І тоді вас уже не дістать... І тоді зруйнується система... І настане нова ера. Ера Милосердя. Тепер ви знаєте...

**Протоієрей
Олег ВЕДМЕДЕНКО.**
[www.vedmedenko.org](http://vedmedenko.org)

В УКРАЇНУ ПОВЕРНУЛАСЯ «ПОКРОВА БОГОРОДИЦІ»

12 липня 2011 року в Національному музеї України відбулася святкова церемонія передачі ікони «Покрова Богородиці» (1560-ті рр.), викраденої у 1984 р. зі Львівського музею українського мистецтва (нині – Національний музей у Львові імені Андрея Шептицького) та поверненої в Україну.

У заході взяли участь міністр культури України М. Кулинський, директор «Дому Ікони» І. Возяков, голова Комітету з питань культури і духовності Верховної Ради України В. Яворівський, Надзвичайний та Повноважний Посол Федеративної Республіки Німеччина в Україні Г.-Ю. Гаймзют, генеральний директор Національного музею історії України С. Чайковський та інші.

Міністр культури Михайло Кулинський привітав гостей та учасників з цією важливою для нашої держави подією і висловив надію, що й інші ікони з числа викрадених знайдуть свій шлях додому: «Це другий безцінний витвір сакрального мистецтва, який було викрадено і який повернувся в Україну. Висловлюю нашу щиру подяку пану Ігорю Возякову – колекціонеру, меценату, засновнику музею «Дім Ікони» в Москві, істинному патріоту, з доброю волі якого ми сьогодні можемо доторкнутися до ікони «Покрова Богородиці» майстра Дмитра, до наших витоків, адже Покрова є священним символом українського козацтва».

Також Михайло Кулинський подякував за тісне та конструктивне співробітництво Міністерству землеробства та сільського господарства та Державній митниці служби України, а також Національному музею історії України за проведення такого заходу: «На жаль, сумний досвід засвідчує, що від крадіжок не застраховані жоден музей світу; продовжується пограбування творів мистецтва та їхнє нелегальне вивезення з метою продажу», – наголосив міністр.

Голова Державної служби контролю за переміщенням культурних цінностей через Державний кордон України Юрій Савчук подякував меценатові, директорові «Дому Ікони» І. Возякову, його родині за цей шляхетний вчинок, який буде вписаній не лише в історію Національного музею у Львові, але й в літопис культури нашої держави загалом. У відповідь І. Возяков запевнив, що на цей крок він пішов за покликом душі: «Сакральні для народу речі повинні належати народу», – нахолосив колекціонер.

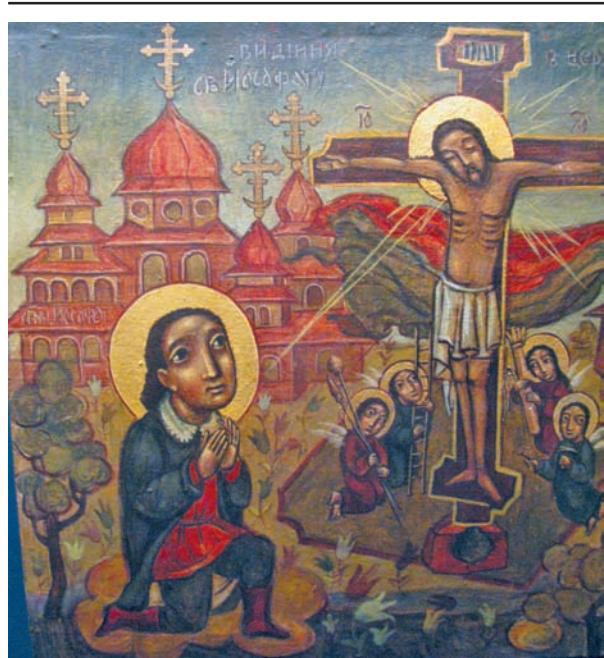
<http://mincult.kmu.gov.ua>

СЕВАСТОПОЛЬСЬКИМ КАТОЛИКАМ ЗНОВУ НЕ ВІДДАЛИ КОСТЕЛ

Міська рада Севастополя не підтримала ідею безвідплатної передачі римо-католицьким йхнього козацького храму.

Як передає кореспондент УНІАН, відповідну пропозицію про повернення будівлі по вулиці Шмідта, де війни розміщувався римо-католицький храм, озвучив з трибуни сесії депутат міськради Василь Зеленчук.

Так, за підсумками обговорення питання «Про безвідплатну передачу релігійній общині – римо-католицькій общині Священномученика Климента Римського в Севастополі і Одессько-Сімферопольській єпархії Римо-католицької церкви в Україні храму Священномученика Климента Римського, розташованого по вул. Шмідта, 1 у Севастополі», «за» проголосували тільки 3 депутати. 16 депутатів проголосували «проти», інші – «утрималися» і «не голосували»...

ВИСТАВКА СУЧАСНОЇ ІКОНИ

До 70-річчя проголошення Акта відновлення Української Держави у Дрогобичі відкрилася виставка сучасної ікони відомої львівської художниці, реставратора музею «Дрогобиччина» Тетяни Думан.

Директор музею «Дрогобиччина» Алла Гладун, коментуючи цей мистецький проект, зазначила:

«Незалежність дана нам від Бога, тож виставка ікон з яскраво вираженим національним колоритом якнайповніше відображає ідею духовної єдності українського народу».

Художниця представила свої вибрані роботи останніх двох років. Представлені також хатні образи у дерев'яній архітекто-

ніці, що виставлялися у київському Арт-холі «Кайрос», Ольги Богомолець та викликали у столичному середовищі поціновувачів мистецтва жвавий інтерес. Також художниця привезла до Дрогобича дипломовану на міжнародній виставці «Осінній салон – «Високий замок» ікону „Епітафія-33". Виставляється і остання робота художниці, присвяче-

ніцьому Св. Петру Багатостражданому (Калнишевському) – останньому кошовому отаману Запорозької Січі. Маляркою розроблена новітня іконографія цього національного святого, доповнена сюжетами життівих клейм. Твори художниці в авторській живописній манері продовжують традиції галицького барокового малярства.

На день Пресвятої Трійці, в районі пансіонату "Прибережний" в Ялті відбулося освячення нещодавно збудованого храму на честь Пресвятої Трійці. Святу Архиереську Літургію та освячення храму здійснили Куріальний єпископ Владика Богдан (Дзюрах), Секретар Синоду Єпископів УГКЦ, та Владика Василь (Івасюк), Екзарх Одеско-Кримський, у співслужінні з парохом ялтинської громади, деканом Кримського деканату отцем протопресвітером Ігорем Гавриловим, а також іншими священиками екзархату та священиками римо-католицької церкви з Ялти та Євпаторії.

На святкування знакової для кримських греко-католиків події у дворі невеликого храму, дещо схожого на зменшену копію Собору Святої Софії в Римі, окрім місцевих парафіян, також зібралися численні гости – не лише з різних куточків України, а і з Білорусі, Польщі та Молдови. Урочиста Літургія супроводжувалася незабутньо колоритним співом учасників Галицького камерного хору "Євшан", які спеціально прибули зі Львова до Ялти з нагоди освячення першої на території Криму греко-католицької святині. Невеликий за розмірами храм не міг вмістити всіх бажаючих бути присутніми на Службі Божій, проте люди, які перебували надворі, мали змогу

чути трансляцію Літургії через гучномовець.

У своїй проповіді Владика Богдан закликав на другий день після П'ятидесятниці, яка вважається днем народження Церкви, вшанувати третю Божу особу – Духа Святого, задумавши над тію роллю, яку Він відіграє в житті кожного, і віддати Йому шану й любов як Богові. Владика зауважив, що без Святого Духа, який є Душою Церкви, не було б самої церкви: як не може людське тіло жити без душі, так і церква не може жити без Святого Духа. Наголосивши на тому, що кожне освячення і благословення є знаком передачі ласки від Святого Духа, Владика зауважив, що молитва людська є згідна з Божою волею щодо нас, над якою ми маємо задумуватись, і закликав молитися за прикладом Ісуса: "Нехай буде не моя воля, а Твоя" і не боїтися голосу совіті, оскільки можливість бачити свій гріх є великою ласкою Божою і знаком присутності Бога в житті: якою тяжко би не була фізична чи духовна хвороба людини – Бог, який є всемогутнім лікарем душ і тіл, уздоровить її. Та ж людина, яка не в змозі побачити свого гріха, не має Духа Святого. На закінчення Владика Богдан побажав усім присутнім, щоби Дух Святий проваджував, освячував та оберігав їх протягом життя.

у Ялті освячено каплицю Пресвятої Трійці – першу на території Криму греко-католицьку святиню

Церкву Пресвятої Трійці було збудовано зусиллями родини Петра та Оксани Токачів, котрі, перейнявшись проблемами ялтинських греко-католиків, використали приватну земельну ділянку для того, щоби власним коштом побудувати на ній храм у подарунок вірянам-землякам. Благородний та достойний найвищої похвали вчинок мецената не міг бути залишений непоміченим та невіддяченим, родина Токачів отримала грамоту подяки з апостольським благословенням Папи Римського Бенедикта XVI та світлину Вселенського Архиєрея; під час оголошення тексту грамоти п. Петро не зміг стримати сліз вдачності. Також родина меценатів була нагороджена подячною грамотою від Глави УГКЦ Блаженнішого Свяtosлава, а від кир Богдана освібисто – списком ікони св. Климента, Папи Римського.

Після окроплення вірян та гостей свяченою водою Владики Богдан та Василь освятили храмовий дзвін на честь св. Климента й першими видобули з нього урочистий подзвін, після чого в ролі дзвоняря себе міг спробувати кожний бажаючий. Завершилась урочистість невеликою трапезою.

Поява на півдні Криму поки що єдиного в регіоні греко-католицького храму через 10 місяців після закладення його підвальнин стала приемною несподіванкою для багатьох вірян УГКЦ та інших конфесій, а також для людей доброй волі з огляду на умови функціонування дев'яти кримських греко-католицьких громад, яким місцева влада відмовляє в праві на зведення власного храму в силу тих чи інших обставин. Служби Божі для кримських греко-католиків наразі відправляються або у храмах інших конфесій (Ялта, Керч), або в помешканнях священиків (Сімферополь) чи спеціально пристосованих приміщеннях (Євпаторія, Севастополь).

Наразі ялтинська громада Перенесення мощей святого Миколая Чудотворця майже 19 років – від початку своєї реєстрації й до сьогодні – у судовому порядку добива-

ється виділення земельної ділянки для будівництва власної церкви. У травні 2005 року після позитивного рішення Ялтинської міськради з цього приводу екзарх Одеско-Кримський УГКЦ Владика Василь (Івасюк) освятив землю під будівництво храму – надану ділянку на сейсмічно нестабільному ґрунті під опорною стіною. Проте, вже за деякий час надія громади на довгоочікуване будівництво омріяної святині пригласила через низку судових позовів щодо легітимності рішення Ялтинської міськради стосовно надання землі греко-католикам. Судові процеси з цього приводу було спровоковано через відкритий лист мешканців Ялти з різкими висловлюваннями про будівництво греко-католицького храму на території Великої Ялти. По-

Петро Токач – меценат будівництва

сuti подібні акції стали не лише проявом нетерпимості стосовно парафіян УГКЦ, а й відвертим декларуванням небажання присутності українців у Криму.

До цього часу місцева громада УГКЦ, не маючи власного храму, змушені провадити Служби Божі в римо-католицькому костелі Непорочного Зачаття Пресвятої Діви Марії. Відсутність власної релігійної споруди також призводить до того, що багато вірян греко-католицької церкви, які мешкають в Ялті, просто не знають не лише про місце перебування релігійної громади, а й взагалі про її існування, відвідуючи храми інших конфесій. Постання на території Південного узбережжя Криму нового греко-католицького храму дає надію на поліпшення подібного пригрого становища, проте через велику

кількість ялтинських греко-католиків питання про будівництво храму в Ялті не втрачає актуальності. Боротьба й молитва у цьому задумі все ще тривають.

Дістатись храму Пресвятої Трійці можна від зупинки "Речовий ринок" у центрі Ялти маршрутним таксі № 34 до пансіонату "Прибережний".

**Прес-служба
Кримського
деканату УГКЦ.
Фото Миколи
ВЛАДЗІМІРСЬКОГО.**

ДЕ ТИ, ПРАВДО, ОЗОВИСЯ!

Кажуть, брехнею світ пройдеш, а назад не повернешся. Та значення цього вислову, на мій погляд, значно ширше. Щоб повернутися тією ж самою дорогою, треба аби тебе запам'ятали по-доброму. Та, зрештою, людина усвідомлює: у цьому житті нічому немає воротів і всі дороги наші – з одностороннім рухом. А тому можна не заморочуватися, аналізуючи свою вчинки.

Історія з Тетяною та Іллею Литовченками пригадувалася мені досить часто, попри те, що з дня останньої нашої зустрічі минуло 7 чи 8 років.

А коли, зустрівшись знову і поспілкувавшись, я запропонувала старим знайомим сфотографуватися, жінка сказала: «Звичайно ж, біля опечатаних дверей вашої редакції, тих самих, куди ми стільки разів ходили за допомогою. А тепер, з'явовується, допомоги потребуєте ви....»

З часу наших постійних контактів Тетяна зовсім не змінилася – така ж молода і квітуча. А ось Ілля з маленького 9-річного хлопчика перетворився на дорослого юнака, зростом під метр дев'яносто. У нього напрочуд гарне одухотворене обличчя із незвично сумними очима, в які боляче дивиться. Хлопець щойно закінчив школу і зараз проходить тестування, аби вступити до аграрного університету і стати ветеринаром.

– А як же скрипка? Ти ж закінчив і музичну школу?

Ні, скрипка, яка подорожувала з Іллею по лікарнях і санаторіях, й так завжди буде з ним. Але прятують безпомічних тварин – це важливіше.

Можливо, це рішення зумовлене тим, що Ілля і сам добре знає, як це – бути безпомічним та хворим. На боротьбу за його одужання пішло кілька років матиного життя, тоді вона й звернулася до «Кримської світлиці», бо хто ж мав її зрозуміти, як не працівники єдиної в Криму україномовної газети, адже Тетяна – дружина військового – нещодавно переїхала разом з ним із материкової України і намагалася віднайти щось своє – хоча б з мовою ознакою.

Тоді Тетяна розповіла нам про горе, яке спіткало її родину. Хлопчик, прямуючи до школи, переходив дорогу на пішохідному переході, коли для машин горіло червоне світло, а для пішоходів блистало жовте (світлофор був зісований і до зеленого черга не доходила). Транспорт зупинився, але раптом з другого ряду вилетів автомобіль, і вже за мить дитина лежала на шосе. Вправний водій на прізвище Дехтарев замість того, щоб дочекатися «Швидкої» та служби DAI (і навіщо йому та служба?), хутенько доправив потерпілого до лікарні «Швидкої допомоги» (а сталася

пригода метрів за двісті до неї). З хлопчиком не паньковався – протягнув його в салон через багажний отвір, при цьому змістилися кістки роздробленої гомілки. Зате був дуже уважним і переконливим з лікарями, яким передав дитину. Настільки переконливим, що, наклавши гіпс, вони до приїзу Тетяни лікували травмованого лише сечогінними препаратами, пояснивші, нібито нічого іншого дитина не потребує. Це вже пізніше, під тиском матері, було зроблено обстеження, яке виявило закриту черепно-мозкову травму, струс мозку, оськільчатий перелом гомілкової кістки та інші ушкодження. Скільки ще ночей потому дитина марила в лікарні, а маті плакала і молилася, скільки коштували обстеження та ліки, бо подібні травми лікувалися зовсім не сечогінним!

Маті, здавалося, забула про їхнього кривдника, котрий, як і раніше, гасав вулицями міста на «Фольксвагені» і не відчував нікого дискомфорту після скончаного злочину. Лише, витративши останню копійку, Тетяна Михайлівна навідалася до нього додому просити про матеріальну допомогу. Та зустріла її ве-ресклива жінка, котра прогнала матір геть на очах у здивованих сусідів.

А чоловік, як і раніше, продовжував вкладати кошти в «більш прибуткові проекти», аби лише не допомагати покалічений дитині. Він знову навідався до лікарні, а пізніше найняв адвоката, який працює в одній установі із суддею. На це можна було б не звернути уваги, аби не моя телефонна розмова напередодні суду з паном Гнусаревим, під час якої суддя пояснив, що дитина цілком здорована, ходить до школи, а ось матуся в ній не зовсім адекватна.

На той час я вже добре знала: хлопець на домашньому навчанні, а Тетяна після першого судового слухання просто у відчай. Там на неї накинулися усі гуртом, нібито це вона переїхала пана водія, та ще й доводить свою правоту.

Тож з того часу, йдучи на чергове засідання суду (спочатку Тетяна взагалі не мала наміру судитися, аби не оте нахабство з боку кривдника), маті із сином заходили до редакції, і до мене в суді вже звикли. І не лише звикли, але й усвідомили: справа може стати резонансною, вже не вдастся приголомшити горем матір залякати і затюкати.

Та й Тетяна Михайлівна, відчуваючи власну правоту і підтримку, виявилася красномовнишою за високооплачуваного адвоката і, зрештою, на водія чекав обвинувачувальний вирок: він мав відшкодувати близько 10 тисяч грн. потерпілому, а за позовом лікарні ще перерахувати солідну суму на її рахунок.

Здавалося, правда, нарешті,

перемогла, і приємно було усвідомлювати, що до цього якимсь чином причетна і газета. Та радіти виявилось зарано. Водій, який на суді інсценував серцевий напад, невдовзі оговтався і почав діяти. Тож раптом виявилось, що у нього немає геть нічого: ні квартири, яку колись відівдувалася Тетяна Михайлівна, ні галасливої дружини, ні автомобіля, а сам він – інвалід II групи та живе на пенсію. За нашими розрахунками, аби вилучити належну суму з пенсійних копійок, довелося б їх стягувати понад 10 років.

Чи не тому працівники Залізничного відділу виконавчої служби Сімферопольського міського управління юстиції АРК теж виявилися такими поблажливими до свого клієнта? За час, що минув, вони стягнули з винуватця «аж» 200 гривень. А далі той «загубився», хоча Тетяна частенько його зустрічала, бо вони мешкали в одному районі.

Коли жінка зверталася до свого державного виконавця О. Дорощенка, той від цього не дуже активізувався. У Тетяни Михайлівні склалося враження, що над нею просто знущаються, і одного разу вона відмовилася покидати кабінет, доки не дочекається належної уваги. Тоді «вартові виконання закону» викинули її речі в коридор, де було чимало стороннього люду. Саме таку картину і застали ми з головним редактором «Кримської світлиці» Віктором Качулою і активістом «Нашої України» Іваном Волобуєвим. З часом до виконавчої служби стурбована сусідка привела і маленького Іллю...

Обурена несправедливістю, Тетяна збиралася навіть голодувати, думала – подіє. Зараз вона надіється тільки на Бога. Адже, на відміну від людей, – помилував. І хлопець вже не шкутильгає, хоча внаслідок травми одна нога була суттєво довшою і довелося стимулювати посиленій ріст здорової, і школу закінчив добре, попри кілька років домашнього навчання, і зі скрипкою не розлучився.

А ось в належний захист держави вона зовсім не вірить. Бо пам'ятає і доручення Президента В. Ющенка 2005 року про обов'язкове реагування органів державної влади на повідомлення в засобах масової інформації (а «KC» не просто кричала, вона волала про несправедливість), ознайомилася Тетяна і зі змінами в Законі про виконавче провадження від 8 березня 2011 року вже нинішнього Президента. Тут, як і раніше, виконавче провадження має здійснюватися за 6 місяців. Але вже цей термін перевищено в 15 разів, і що з

Завітивши 7 років тому з мамою до редакції, у «Кримській світлиці» Ілля раптом відкрив для себе «Джерельце» – з кросвордами, конкурсами, казками, віршами, загадками – цікаву, веселу і ще й таку кольорову дитячу газету. Нехай же схожим наше «Джерельце» буде життя у нашого нового хрещеника-читача, – побажали ми тоді Іллі...

того? Є у змінах до Закону і чимало позитивного, спрямованого на посилення відповідальності за стягнення боргу з боржника та виконавчих органів. Там, зокрема, зазначається: «Стягувач і інші учасники виконавчого провадження (крім боржника) можуть оскаржити рішення, дії або бездіяльність посадових осіб державної виконавчої служби...» Але це Тетяна теж уже проходила. Судилася. Її поспівували та посварили на словах судових виконавців. Але рішення ухвалили на їхню користь. Бу рука руку міє. Митиме і надалі, після новітніх змін у Законі. Бу залізничному відділу виконавчої служби сидять ті самі чиновники, які, очевидно, не шанують ні людей, ні закону, нові норми якого, ймовірно, стануть дієвими лише для тих, хто не вміє шукати «спільнотою мови» з бюрократами і корупціонерами.

Ми, працівники «Кримської світлиці», сьогодні, на щастя, знову можемо стати організаторами добровільного рейду в пошуках правди. Приємно, що нас пам'ятають, нас люблять! І пані Тетяна, і Ілля, і ще чимало несправедливо скривдженіх людей. Ми не просто видаємо газету, але й намагаємося бути осередком самоорганізації громадянського суспільства. А без цього нелегко буде навести лад у державі, на вітві видавання такі очікувані справедливі закони.

P. S. В результаті тестування Ілля набрав чи не найвищий бал. А ось стан здоров'я ледь не став йому на заваді для подальшого навчання. І дай, Боже, щоб восстаннє гункунала хлопцю ота пригоди на дорозі...

Тамара СОЛОВЕЙ.

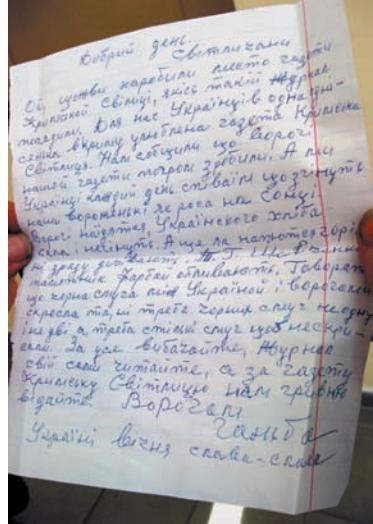
На фото: Тетяна та Ілля Литовченки у 2004 році – і тепер.

«СВІТЛИЦЯ» ВІДЧИНЯЄ ДВЕРІ!

(Закінчення.

Поч. на 1-й стор.).

Десь місяць тому ми започаткували на власній Інтернет-сторінці рубрику «Ювілей: зворотний відлік, або чи воскреснуть хоча б до державного 20-річчя «Кримська світлиця» та її українотворчі ідеї?» Там перелічувалися ті здобутки газети, з якими справді не соромно зустрічати будь-яку дату: масовий читачий конкурс на визначення найкращих українських пісень, мовно-комп'ютерний конкурс, конкурс духовної краси «Кримчаночка», літературний – «Ми діти твої, Україно!» і т. д. Але не для того з'явилася ця рубрика, щоб самим собі поплакатися та посипати голови попелом за втраченим. Переконані: це стимул діяти, перелік того, що «Світлиця» просто зобов'язана найближчим часом відродити на своїх сторінках. Тому аж ніяк не перордиться наша газета – минула добра слава цього не допустить! Бу без неї – це вже буде зовсім не «Світлиця»...

Один з листів читачів, знайдених у розблокованій редакції: «Добрий день, світличани. Ой що ж ви наростили? Замість «Кримської світлиці» якийсь журнал посадили...»

Цілій віз проблем дістався у спадок від попередників не лише «Світлиці», а й нашому київсько-му видавцеві – Газетно-журналному видавництву Мінкультури: порушенні договірні стосунки з друкарнею, поштою, «Союздрuckenком», обслуговуючими виробничими процесами структурами, з господарями наших редакційних приміщень.

Через це газета, яку редакційний колектив готовуватиме до друку за звичною читачам привокзальною адресою у Сімферополі, друкуватиметься у Києві і поширюватиметься усіма доступними на сьогодні способами, зокрема, і через редакцію (поки не відновлено «Світличні» стаціонарні телефони, з редакцією можна звязатися за номером (050) 957-84-40).

Про те, як у цих умовах все ж почати отримувати «Кримську світлицю», можна довідатися безпосередньо у Газетно-журналному видавництві за адресою: вул. Васильківська, 1, м. Київ, 03040, 2 поверх, 6 корп. Відповідальна особа за передплату – Сидоренко Ірина. Тел.\факс (044) 498-23-64. Електронна адреса – sydorenko.iryna@gmail.com.

Гуртуємося, «світличани! Ваша «Світлиця», її сторінки знову відкриє для вас!

Віктор КАЧУЛА,
головний редактор «KC».

«Придумали і твердий знак, якого шовіністи Донецька ліплять на всі вивіски та реклами. Напевно, зупиняється тоді, коли слово «гусь» і «Русь» напишути з твердим знаком...»

Антон Талімончук,
м. Донецьк.

Донецький просвітник бачить те, що під боком, а тому трохи ідеалізує ситуацію. Твердий знак, цей своєрідний символ дореволюційної російськості, помаленьку підминає весь український візуальний простір, не обмежуючись Донецьком.

Я й справді майже відразу помітив на одній з центральних вулиць шахтарської столиці велику вивіску: «Ремонт часовъ». Було ж багато інших. Але на фоні решти українських міст Донецьк суттєво не виділяється.

«Трактир на Кіевской», «Салон «Бульвар», «Холодъ», «Купецъ» - все це побачив у Сімферополі. «Ломбардъ» і «Провіантъ» - у Севастополі. І, повірте, довго не довелося ходити.

Думаете, Київ пасе задніх? Помилуетесь. Схоже, столиця України ностальгує за тими часами, коли Київ був губернським центром. Ось ресторан «Онегінъ», ось «Гастрономъ на Михайлівській» - зауважте, твердий знак непогано приживися і в українському тексті. У одному з переходів кидається в очі: «Салон оперативной печати

останні п'ять років з'явилися не будь-де, а саме в Києві ось такі наочні символи «зачарованості на схід»:

«Український паб «Абсолютъ»,
«Аптекарський магазінъ»,
«Магазин «Кондитеръ»,
«Грузинська кухня «Старий Тифлісъ».

І не тільки в центрі столиці таке робиться! Хочь же додумався у Теремках, спальному мікрорайоні Києва, де живуть етнічні українці - вихідці із села, відкрити но-

«Чоботарь» (Дніпропетровськ);
«Телефонъ» (Житомир).

Назви ось такі, ностальгійно-імперські, а далі - українські тексти. І, погодьтеся, до Севастополя з Донецьком ще сотні й сотні кілометрів. Але ж тенденція яка!

У невеликому місті Щорсі - це північ Чернігівської області - з'явилася вивіска «Сновськъ». Найстаріші мешканці району і зараз кажуть не Щорс, а «Сновське». Саме так українською (в середньому, а не в чоловічому роді) називалося місто до 1935 року. Звідки ж узявшися «Сновськъ»? Відповідаю: де-кілька років тому у місті знімали фільм за мотивами повісті А. Рибакова «Гарячий пісокъ». Згодом усі декорації і вивіски часів окупації прибрали, а що, ностальгійну, залишили. Німе свідчення глибокої любові до Росії...

То хто там говорить про русофобію в Україні? Сам Денікін, якби встав з могили, порадів би таким тенденціям. До речі, на черкаських трасах, звідки і до Моринців, і до Холодного Яру недалеко, розмістився не один «трактиръ»...

Тож, шановний пане Анатолію, ваш Донецьк не може пишатися оригінальністю! Бо у самісінському центрі Львова можна було б звеселити серця російських білоремігрантів вивісками: «Первакъ & Табакъ», «Магазінъ ЦісаR» тощо. Невже і Львів ностальгує за імперією? А може, це наші звичні малоросійські комплекси?

До речі, в самому Ірпені, давній резиденції українських письменників, з'явився ресторанчик «Ірпінський двіръ». Створити такий гібріл сучасного українського і дореволюційного російського - це навіть Сталіну було не під силу! А незалежні українці масово продукують: «Домъ обуви» (Кіровоград);

Сергій ЛАЩЕНКО.

«Полиграфъ Полиграфычъ». Принаймні, тут хоч увесь текст російською...

Але, погодьтеся, дещо дивно виглядає: «Трактиръ «Війна і миръ». Або: «Трактиръ запрошує киян та гостей міста».

Далі по тексту: «Сніданки до 30 гривень. Домашні обіди до 40 гривень. Вечері на будь-який смак та розмір гаманця». Сам Валуев пропльзився б від радості, якби побачив оці наочні приклади масової інтеграції українців у світ російської мови та культури. Це ж як душою прикипіти треба до одного із символів Російської імперії!

Чи можна в такому разі вважати, що Україна визначилася із зовнішньополітичним курсом? Адже саме в

венький «Продмагъ». Отже, впевненість була, що не протестуватимутъ? А що кажуть, що усі кияни - націоналісти і «помаранчеві», які тужать за НАТО...

В одному селі - по дорозі з Києва на Ірпінь - якийсь скоробагатько відкрив магазинчик «Карманъ». І звучить романтично, і всі бачитимуть, який він крутий.

До речі, в самому Ірпені,

давній резиденції українських письменників, з'явився ресторанчик «Ірпінський двіръ». Створити такий гібріл сучасного українського і дореволюційного російського - це навіть Сталіну було не під силу! А незалежні українці масово продукують:

«Домъ обуви» (Кіровоград);

Сергій ЛАЩЕНКО.

«ЯКБИ Ж ВИ ВЧИЛИСЬ ТАК, ЯК ТРЕБА...» СУД ПРИЗУПИНИВ ЛІКВІДАЦІЮ УКРАЇНСКИХ ШКОЛ У МАКІЇВЦІ

Донецький апеляційний адміністративний суд ухвалив зупинити дії за рішенням Макіївської міської ради від 25 березня про ліквідацію загальноосвітніх шкіл I-II ступенів №3, №27, №100 і №94. У постанові, текст якої має в своєму розпорядженні УНІАН, йдеться, що колегія суддів, «керуючись вимогами ст. 117, ст. 199, ст. 205, ст. 206, ст. 211 КАС України, ухвалила: апеляційну скаргу Олени Ануфрієвої, Олени Саєтової і Гани Назіпової задоволини».

Скарга цих трьох матерів учнів макіївських шкіл №3, №100 і № 27 стосувалася того, щоб Донецький апеляційний суд скасував постанову Центрально-міського районного суду Макіївки від 2 червня.

Тоді суд у Макіївці при розгляді позову проти міськради відмовив батькам у призупиненні рішення міськради про ліквідацію цих шкіл до закінчення судових розглядів по суті.

Тепер Донецький апеляційний адміністративний суд ухвалив: «Постанову Центрально-міського районного суду м. Макіївки Донецької області від 2 червня у справі №2a-5643/11/0552 (про відмову в забезпеченні позову) - скасувати».

Також суд ухвалив «зупинити дію рішення Макіївської міської ради від 25 березня «Про ліквідацію макіївських загальноосвітніх шкіл I-II ступенів №3, №27, №100 і №94 і рішення «Про затвердження програми оптимізації навчальних закладів міста Макіївки на 2011 рік» у частині, яка стосується закриття шкіл, до закінчення розгляду по суті даної справи (позову батьків проти міськради) в суді».

Постанова про забезпечення позову оскарженю в касацій-

ному порядку не підлягає, йдеться в постанові Донецького апеляційного адміністративного суду.

Матері учнів, які беруть участь у судовому процесі, а також їхня довірена особа - Марія Олійник (заступник голови донецької облорганізації ВО «Просвіта»), сказали УНІАН, що вони довго чекали цього рішення суду, тому що вже відбулися три засідання Донецького апеляційного адміністративного суду, але рішення не було.

За словами М.Олійник, кожного разу розгляд скарги батьків відкладали, тому що до суду не з'являлися представники міської ради. «На жодне з трьох засідань представники Макіївської міської ради не з'явилися, продемонстрували неповагу до суду, до батьків і дітей, а також до всіх жителів тих селищ, де знаходяться ці ліквідовувані школи», - сказала вона.

* * *

Донецький апеляційний адміністративний суд заборонив Донецькій міськраді закривати українську школу №111. Рішення суду оскарженю не підлягає, повідомляє УКРІНФОРМ із посиланням на правозахисницю Марію Олійник, яка представляє в суді інтереси батьків.

За словами Марії Олійник, 22 липня, розглянувши апеляційну скаргу Донецької міськради на рішення Ворошиловського райсуду м. Донецьк від 27 травня 2011 року, яким було припинено закриття школи №111, Донецький апеляційний суд підтвердив незаконність ліквідації навчального закладу. Тепер міська влада зобов'язана підготувати школу до навчального року.

Приятне Свідання. Розум протестує проти такого словосполучення українською мовою. Так, не дово-думаючи, назвали працівники DAI поселення на 9 кіло-метрі шосе Сімферополь - Севастополь. Більше того, хтось і у Мережевій Вікіпедії так неоковирно переклав назустріч. І на картах Google вона закріпилася.

Якби ж то у нас було міністерство з мови чи мовна поліція або небайдужа місцева влада, яка знає державну мову...

Героїчні реалії
«Кримської світлиці»
Ваш читач
i. Дзюба

22.04.04

1

Київ

Видавництво «КРИНІЦЯ»
КИЇВ — 2003

**РУСИФІКАЦІЯ ВЧОРА,
СЬОГОДНІ... І ЗАВТРА?**
(Ким і як воно «історично складалося»,
ким і як «історично складається»)

Проголошення державної незалежності України дало тільки початок процесам державотворення. Вони були ускладнені не останньою чергою глибиною зруїсифікованості значної частини українського населення. Радянська політика русифікації була набагато ефективнішою, ніж у Російській імперії. «Обрусені» царських часів майже не зачепило селянство або зачепило його лише поверхово, і селянство залишалося в перспективі невичерпним джерелом національних сил. Натомість за радянських часів селянство залишало небувалого вимордовання; традиційне село змінило своє обличчя, воно втратило роль гарантія національного життя, тоді як місто, основний ареал сучасної націєтворчості, в Україні таким не стало.

Навальна індустриалізація та урбанізація в ХХ ст. супроводжувалися не лише стихійною міграцією великих мас населення, а й завезенням партійних кадрів з пролетарських центрів Росії, широким запущенням фахівців-технократів, цілеспрямованою зміною етнічного складу окремих регіонів, що засвідчило динаміка демографічних змін за даними переписів населення. Водночас усе робилося для того, щоб економіка України критично залежала від централізованих схем розвитку продуктивних сил і не могла набути самодостатнього характеру в жодній із своїх галузей.

Російська імперія була деспотичною, але не тоталітарною державою. У своїй національній політиці вона вдавалася до репресій, але масовий терор не входив у її державницький ресурс (за винятком доби становлення імперії – акцій Петра I та Катерини II). Не мав він і безмежних можливостей контролю над поведінкою особистості чи груп людей, засобів постійного ідеологічного та психологічного тиску, пропагандистського маніпулювання свідомістю народу. В усому цьому, а також у системності, гнуточності й підступності, науково-теоретичному забезпечення, прогностичності й здатності до профілактичних заходів радянська національна політика стояла набагато «вище» за царсько-імперську. Але вона перевищувала її і спектром «позитивних» стимулів. Адже не йшлося про образливі і дискримінаційні гасла русифікації чи «обрусення» – офіційно йшлося про взаємозближення і взаємозагаження, про благородні інтернаціоналістські почуття, про історичний вихід з простору однієї міжнаціональної ворожнечі в простір спільного будівництва світу злагоди і доброго майбуття. Це обіцялося як приклад усьому людству! І ця магія діяла часом невідпорно. Нарешті, відчуття належності до єдиного (хоч і багатонаціонального: нації ще не скасувалися, а тільки «зближувалися») – «єдиного радянського народу» з його роллю у світовій історії, впливом на світові події, відчуття життя в «одній шостій світу» з її природними і культурними багатствами, – все це могло давати і багато давало своєрідне усвідомлення значущості або передчуття простору для самореалізації, стимулювало відмову від національної ідентичності на користь загальнорадянської.

Тобто, радянський проект великорадянськості як нібито багатонаціональної пропонував ідеали світової міри. В цьому була його сила. Але – парадоксальним чином – у цьому була і одна з причин (хоч,

АКАДЕМІКУ, ЛІТЕРАТУРОЗНАВЦЮ, КРИТИКУ, ЛАUREАТУ ШЕВЧЕНКОВСЬКОЇ ПРЕМІЇ, ГЕРОЮ УКРАЇНИ, «СВІЛІЧАНИНУ» ІВАНУ МИХАЙЛОВИЧУ ДЗЮБІ ВИПОВНИЛОСЯ 80 ЛІТ!

На одній зі своїх книг, переданій для редакційної бібліотеки років сім тому, Іван Михайлович залишив ось такі слова: «Героїчній редакції «Кримської світлиці» – ваш читач І. Дзюба».

Цей лаконічний, але такий значущий для нас, «світличан», автограф став найвищою оцінкою наших кримських газетних старань долучитися до великої справи з духовної розбудови України, де у перших лавах – Іван Дзюба. Він належить до покоління переслідуваних і репресованих за часів радянської влади носіїв української культури. Його викривальна гострополемічна праця «Інтернаціоналізм чи русифікація», таємно вивезена у рукописі за межі Радянського Союзу в 60-х роках минулого століття, схвилювала не лише українських патріотів, але й світову громадськість. Серед багатьох інших цей твір презентовано у Музеї української звитяги Національного університету «Києво-Могилянська академія» на виставці «Талант і Доля»,

присвяченій 80-літтю з дня народження Івана Дзюби. А нещодавно побачила світ нова книга – «Нагнітання мороку: від чорносотенців початку ХХ ст. до україnofобів початку ХХІ ст.» Поштовхом до її написання стала антиукраїнська пропаганда, надто помітна нині в суспільстві. А ще річ у тім, зазначає автор у передмові, що серед чорносотенців, зокрема й серед їхніх ідеологів та провідників, дуже значний відсоток становили наші рідні малороси...

В останньому розділі книги – «Русифікація вчора, сьогодні... і завтра?» йдеться про тривання й посилення процесів дезінтеґрації України, її розукраїнення. Історія немов випробовує нас на здатність бути собою. А відтак і спроможність бути в ній – в історії, – застерігає Іван Дзюба.

На порталі «Українське життя в Севастополі» за адресою <http://ukrlife.org/main/evshan/dzyuba.html> з дозволу правовласника, яким є Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», викладено книгу Івана Дзюби «Нагнітання мороку: від чорносотенців ХХ ст. до україnofобів початку ХХІ ст.».

Пропонуємо увазі читачів уривок з останнього розділу цієї книги. І зичною ювіляру усією нашою відмованою «Світлицею» натхнення і сил для нових книг – духовних оберегів України!

РУСИФІКАЦІЯ В СУЧASNІЙ УКРАЇНІ

може, їй не головна) його краху: коли ставав очевиднішим великий історичний обман.

Проте до того часу він устиг свое зробити: ідеали залишилися у сфері риторики, а реальністю стали, з одного боку, досить глибокий рівень русифікації в межах інтенсивно створюваного «єдиного радянського народу», але з іншого боку – нагромадження – під видимо спокійною поверхнею контролюваної публічності – грізних проблем суспільно-політичного, соціального, національного, мовно-культурного характеру.

Вони залишилися у спадок державам, що стали наступниками СРСР.

Державно незалежна Україна не позбулася багатьох аспектів колишньої колоніальної залежності – як у вимірах економіки та політики, так і особливо у вимірах самоусвідомлення та «ментальності». У значної частини населення, попри загальнє невдоволення радянською системою, залишилася радянська ідентичність. А у сфері культури і мови «здобути» напівколоніального становища не тільки збереглися майже повністю, а й у дечому примножуються. Якщо наприкінці 80-х та на початку 90-х років у атмосфері піднесення національного руху та ейфорії від здобуття державної незалежності єднотично був з ріс інтерес до української мови навіть з боку російськомовних, вона здобула престижність, і володіння нею уявлялося перспективним, то невдовзі глибока економічна криза, господарський нелад, політична нестабільність, масове зубожіння людності привели до компрометації української ідеї, а це болісним чином позначилося і на ставленні до української культури та мови як носія національності. Привабливість її в очах обивателя зменшилася, натомість почали оживати глибоко укорінені упередження минулих часів.

Ще не забулося гасло «Комунізм говорить по-російські», як на зміну йому прийшло гасло «Бізнес говорит по-російські», що повторює славнозвісну, стolітньою давності тезу П. Б. Струве: «Капіталізм говорить по-російські». Грабіжницько-мафіозний «ринок», мотивований лише бажанням якомога швидшого і якомога більшого зиску в будь-який спосіб (та ще за умов державно-податкового і державно-хабарницького здирства) напропале эксплуатує історично споторену культурно-мовну ситуацію і далі відштовхує, «відторгає» українську мову та культуру, активно діє проти них (а тим самим – хоч і не тільки тим – і проти України).

Це діється не лише в політичному житті, а й на побутовому рівні, зокрема в свідомості «продвинутого» обивателя, нині озброєного комп’ютером та інтернетом, які зовсім не гарантують від дурості. Політичну свободу, свободу слова обиватель розуміє і використовує по-своєму, відчуваючи підтримку, а то й спрямовання від політичних сил неукраїнської орієнтації. У науковому збірнику «Contemporary Ukraine on the Cultural Map of Europe» (2009, Нью-Йорк) є стаття дослідника, присвячена інтернетним атакам нібито на «галичанський діалект», а насправді на українську мову взагалі (Michael Moser. The Galician Variant of the Ukrainian Language and Anti-Ukrainian Discourse in Contemporari Internet Sourcес). Автор наводить численні абсолютно дикунські висловлювання про українську мову (аж до такого: «Українська мова – это не язык, это крики животных (мычанье, гавканье, хрюканье, карканье) – жидопольского быдла из Галичини» – с. 330), в яких очевидно є політична спрямованість ненависті до всього українського –

прима пов'язаність із російським шовінізмом. Це вже щось більше, ніж просто декультуризація суспільства.

Особливо великий внесок у деукраїнізацію та культурне пониження суспільства робить телебачення, що в Україні фактично, за винятком одного–двох каналів, контролюється проросійськими налаштованими телемагнатами. Навіть на державному НТКУ (Національна телекомпанія України) «з'явилася багато двомовних та російськомовних проектів, частину яких «доброзичливі–благодійники» «дають» НТКУ за копії. Але відомо, що безплатний сир бував лише у мишоловці. І в ідеологічній промивання мізків україн-

гата українська періодика скласти їм концепцію не може.

«Товсті» літературні журнали – традиційна арена гуманітарної думки – ледве животіють, виходять вони «зводніми» числами, а їхній тираж катастрофічно впав. Тут треба сказати, що українські видання, у тому числі україномовні газети, через фінансову скрутку фактично не платять гонорарів, а це відбивається на їхніх можливостях залучати автуру, не кажучи про те, що з відповідних причин журналістський корпус російських видань потужніший (хоч і складається з українських журналістів, які змушені шукати краще оплачуваної роботи).

Український кінематограф практично знищений. Телебачення опинилося в руках магнатів, далеких від розуміння національно-культурних чи загальнопротестницьких потреб, і стало потужним засобом русифікації та пропаганди вульгарних смаків і відчуження від реальних проблем українського життя. Багаторічні зусилля інтелігенції та відповідальної частини політикуму добитися створення незалежного громадського телебачення досі не дали результату.

Українське книгодрукування в занепаді, і хоч за останні роки вийшло багато цікавих і цінних видань, як оригінальних, так і перекладних, їхні тиражі мізерні, а через параліч книготоргівлі й ті не завжди доходять до читача.

«...У 1990 році в Україні було видано понад 170 млн примірників книжок, або 3,27 книги на душу населення, які одночасно реалізувались у понад 4000 книгарень. Натомість у 2005 році було видано 54 млн примірників, або 1,15 книги на душу населення. Але реалізувати цей обсяг книжок українські видавці мали можливість вже в 400 книжкових магазинах. Тобто, якщо кількість книжок за накладом зменшилася у 3,14 раза, то кількість книгарень – майже в 11 разів. Це є свідченням деградації інфраструктури, яка мусила б забезпечити популяризацію та просування національної книги до споживача⁴. Трагічний парадокс: за роки незалежності столиця України втратила 70 книгарень, а «на цьому “цивінтарі” української книги виростили банки, ресторани, салони мобільного зв’язку, магазини одягу, салони краси»⁵. Тут можна додати, що багато з наявних книгарень у містах Сходу й Півдня взагалі відмовляються замовляти українські книжки, посилаючись на брак попиту, хоч насправді такий попит є, як засвічує війній продаж самих видавництв.

І як не погодитися зі словами президента Української асоціації видавців та книгорозповсюджувачів Олександра Афоніна: «...Значною мірою кризові явища, від яких нині так жорстоко потерпають економіка країни, її культурна, соціальна сфера та наука, є наслідком фактичного нехтування усіма без винятку вищими керівниками упродовж усіх двадцяти років незалежності книгою як головним стратегічним інструментом творення людини, нації, держави»⁶.

**(Продовження
у наступному номері).**

¹ Самченко Валентина. Хто тут Національний? / Україна Молода. – 11–12 лютого 2011. – С. 3.

² Там само.

³ Масенко Лариса. Нариси соціолінгвістики. – К., 2010. – С. 151.

⁴ Експертна доповідь «Україна в 2006 році: внутрішнє і зовнішнє становище та перспективи розвитку». – К., 2007.

⁵ День. – 23 лютого 2011. – С. 1.

Джерельце

1 (122) ЛИПЕНЬ 2011 р.

Дитячий газета в "Кримській світлиці"

Національний музей у Львові імені Андрея Шептицького
Художньо-меморіальний музей Івана Труша
Міжнародний інститут освіти, культури та зв'язків з діаспорою
Національного університету «Львівська політехніка»

Перш ніж написати свій коротенький ліричний етюд за мотивами картини Івана Труша «Південний пейзаж з горами», хочу сказати, що я знаю про цього відомого художника – пейзажиста й портретиста.

Іван Іванович Труш народився 17 січня 1869 року в селі Висоцькому Бродівського району на Львівщині в родині малоземельного селянина. Після початкової школи в рідному селі І. Труш у 1881 році вступив на навчання до Бродівської реальної гімназії, через 10 років – до Krakівської академії красних мистецтв. Відмінно закінчивши 1897 року Академію, Труш переїхав до Львова.

У своїй творчості І.І. Труш виступав переважно як пейзажист і портретист. Він намалював портрети Івана Франка, Лесі Українки, Миколи Лисенка, Івана Нечуя-Левицького та інших.

Хоч пейзажі І. Труша зазвичай безлюдні, але в них відчувається присутність людини. Найцікавіші з них – «Тануть сніги», «Квіти в саду», «Копиці», «Село в місячну ніч», «Самітня сосна», «Зрубані дерева» та інші.

Окрім своєї карпатської природи, що надихала його на творчість, художник любив і малювничий Крим. Сюди у 1900-ті роки він приїздив кілька разів. Найбільш

Закінчення нинішнього навчального року збіглося в часі із завершенням Дитячо-юнацького літературно-мистецького конкурсу «Іван Труш в поезії та прозі. Історія одного твору», що проходив на базі Художньо-меморіального музею Івана Труша (відділ Національного музею імені Андрея Шептицького у Львові). Постать одного з найвідоміших українських митців уже вдруге висвітлюється з погляду дитячої та студентської літературної творчості. На адресу музею надійшло понад півсотні учнівських і студентських робіт із різних куточків України: Львова, Львівської області (Броди, Червоноград, Радехів), Донецької області і, як зазначають організатори конкурсу, вперше до проекту долучилась Автономна Республіка Крим (м. Сімферополь). Почекним головою журі конкурсу був Igor Kali-

нець, відомий поет, громадський діяч, лауреат Національної премії імені Тараса Шевченка.

Одним із тих, хто з Криму долучився до конкурсу, був учень 4-Б класу української школи-гімназії м. Сімферополя Данило Кононенко, який посів I місце в категорії «учні 1-4 класів загальноосвітніх шкіл» та отримав Диплом переможця Дитячо-юнацького літературно-мистецького конкурсу «Іван Труш в поезії та прозі. Історія одного твору» і свій перший гонорар-винагороду в розмірі 150 гривень.

Ми сердечно вітаємо Данила Кононенка, нині вже учня 5 класу, з цією перемогою та бажаємо йому нових творчих звершень.

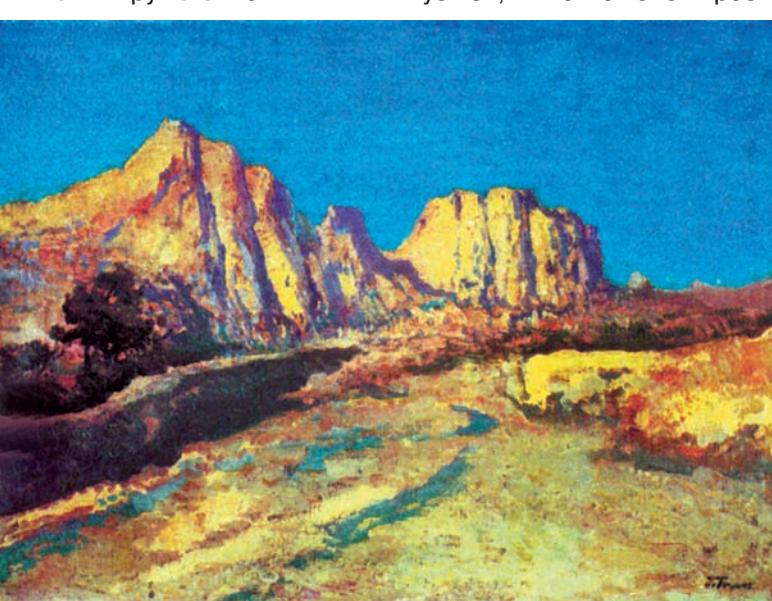
Пропонуємо уважі читачів його конкурсну роботу, яка посіла I місце серед учнів 1-4 класів та була гідно поцінована поважним журі на чолі з самим Ігорем Калинцем.

«ПІВДЕННИЙ ПЕЙЗАЖ З ГОРАМИ» ІВАНА ТРУША

відома його серія пейзажів «Склі кримського узбережжя». Спочатку художник мав задум виконати живописні ілюстрації до «Кримських сонтів» Адама Міцкевича, який 1825 року подорожував Кримом, а згодом ця серія малюнків стала основою його кримської тематики. Цікаво, як стверджують дослідники творчості І. Труша, що останнім його твором, роботу над яким обірвала смерть художника (22 березня 1941 року у Львові), був саме кримський пейзаж, який митець відтворював за старим етюдом з натури. Море, прибережні скелі, силуети струнких кипарисів – усе це присутнє в його кримських пейзажах.

Етюд «Південний пейзаж з горами» І. Труш написав на околицях Алупки. Я його називав би «Ай-Петрі». Ай-Петрі – одна з найвеличніших вершин Кримських гір, яка, ніби казковий велет, здіймається в небесну голубінню. Червоняста, вся замагла від південнобережного сонця, вона дивиться вниз, на селище Алупку, їй ніби промовляє: «Як гарно, що я виростла сама тут, на краю рідної землі!»

А ген внизу простирається синя далечінь моря, котра на горизонті зливається з небесною синню. І вже не відрізни-ти, де на картині море, а де небо. А біля підніжжя гори притулилося деревце, більш схоже на кучерявий кущ. Ди-вуєшся, як могло воно виро-

Іван Труш у роки навчання в Krakівській академії мистецтв

ти на цьому камінні, де набирається вологи для життя і цвіту?

Неподалік гори звивається стежина, якою туристи приходять сюди помилуватися кримськими краєвидами. Отже, десь тут не-зримо присутні люди. Обіч дороги – невеличкі блакитні озерця води: мабуть, ущелинах розтанув сніг і збіг ручаями сюди, в низини. Тут, де є трохи водиці, й трава зеленіє, а подалі від скель – вона вся поруділа від сонця й спеки. І ніде ані затінку, ані тіні. Тільки гора стоїть, уся пропечена південним сонцем, продути морськими вітрами, порізана глибокими борознами, які утворилися від стрімких потоків води під час дощів і танення снігів.

Стойть Ай-Петрі на межі української землі, як воїн на чатах, захищаючи її своїми кам'яними грудьми від холодних зальотних вітрів. Стойть незрушно, велично, гордо.

Данило КОНОНЕНКО,
учень 4 – Б класу
української школи-гімназії м. Сімферополя.

Востаннє «Джерельце» (дитяча газета-вкладка у «Кримській світлиці») побачило світ наприкінці грудня 2009 року – напередодні непродуманої реорганізації, яку спробували реалізувати колишні керівники київського видавництва. Понад 10 років до того єдине україномовне дитяче кримське видання регулярно приходило до юних читачів, до учителів кримських шкіл, які використовували його на уроках, спонукали талановиту шкільну дітвою надсилати до редакції свої перші літературні й публіцистичні спроби. Це був своєрідний український мовний творчий полігон, де мужніли юні поети, письменники, журналісти. У весь 2010 рік і до сьогоднішнього дня «Джерельце» не виходило. Сьогодні, нарешті, ми отримали шанс разом із «Кримською світлицею» відродити і її газету «дитяtko». Любі «джерелята»! Чекаємо на ваші вірші, оповідання, цікаві розповіді про канікули, літо, друзів, родину – давайте знову наповнимо русло вашого «Джерельця» чистою водицею рідної мови!

ПРОБА ПЕРА

МІЙ КРАЙ – ЦЕ РІДНА УКРАЇНА

В моїм краю
живуть хороші люди.
Ліси, гаї, чудові гори всходи.
В моїм краю
безкрайє тепле море,
І пляжі золотим піском
говорять.
В моїм краю найкращі мої другі,
Живу щасливо я у цій окрузі.
Мій край – це Сонячна Долина,
Мій край – це рідна Україна.
Анжела РАКОВА,
учениця 6-го класу
Сонячнодолинської ЗОШ,
член МАЛІЖ.

м. Судак, АР Крим.

НЕМА МИЛІШОЇ ЗЕМЛІ

Мій Крим! Моя земля!
Тут море синє й золоті поля,
Тут гори, водограї і річки,
Степи широкі та густі ліси.
Тут сонце лагідне,
Тут люди мілі,
Блакитне небо тут
і чайки білокрилі.
Й красивіше за це
Нема нічого в світі,
Коли вириють хвилі,
Коли квітують квіти,
Коли у вирій
Відлітають журавлі –
Нема милішої,
Ніж Крим, землі!

* * *

Як багато в цьому світі
Ми не помічаєм:
Як щебече соловейко
У зеленім гаї,
Як троянди розквітають,
Як нам світить сонце,
Як уранці заглядає
Промінь у віконце.
Поспішає хмарка в небі,
І ми поспішаєм...
Як багато в цьому світі
Ми не помічаєм.

Вадим ГОРОВ,
учень 7-го «б» класу Широківської ЗОШ Сімферопольського району.

КРИМ – СОНЕЧКА КУТОЧКОВ

Мій рідний Крим,
Ти – сонечка кутючка,
Чудовий край,
квітучий, мов садочок.
Люблю тебе з дитинства я
І синє море, і твої поля.
Моя Батьківщина, кохана моя!
Ти в мене єдина рідна земля!

Федір РОЩИН,
учень Петровської загальноосвітньої школи.

ЦЕ КРАЙ ЩАСЛИВИХ ДІТЕЙ

Мій улюблений Крим –
Це мій рідний дім.
У ньому щасливо живу
І дуже його я люблю.
Красиві скелі та гори,
Чудові пляжі та море,
Зелені ліси та долини, –
Усе це казкові перлини.
Цей край чудових людей,
Що люблять свою
Батьківщину,
Це край щасливих дітей,
Вони є майбутнє країни.

Сакіне РЕШІДОВА,
учениця 8-го класу
Сонячнодолинської ЗОШ,
член МАЛІЖ з 2009 року.

НАША ШКОЛА - РОВЕСНИЦЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ!

Нещодавно їй виповнилось двадцять.

Проте вона й досі найкрасивіша, бо стоїть в оточенні фруктових дерев і різноманітних квітів, які звеселяють зір перехожих своєю зеленою та запрошуєть до відпочинку паощами. Місцеві жителі люблять гуляти подвір'ям школи, бо воно й справді неперевершена.

Тож запрошуємо до загальноосвітньої школи №5 I-III ступенів м. Краснопerekops'ka! Ви відчиняєте двері – і поринаєте в царство краси. У фойє знаходитьться зимовий сад з безліччю дивовижних рослин. Це так званий «куточок планети». Сюди ходять на екскурсії, щоб помилуватись екзотичними рослинами. Проходимо коридорами школи. Такого ви не побачите ніде. Стіни прикрашають різноманітні візерунки й панно. Майже всюди висять полотна лауреата Державної премії АР Крим, майстра декоративно-прикладного мистецтва, вчителя образотворчого мистецтва нашої школи В. І. Степанова. Думаю, не кожна школа має власного художника, а нам почастито. Діти теж цінують цю красу, і ні в кого не піднімається рука щось зіпсувати.

Отже, школа наша незвичайна. Незвичайна, по-перше, саме людьми. А іх чимало – творчих особистостей, майстрів своєї справи. Та до цього й статус школи зобов'язує, адже вона – школа майбутнього. Чим же вона особлива?

А тим, що ми намагаємося працювати за новими, а не за старими стереотипами. Майже всі вчителі володіють комп'ютерними технологіями, і тому уроки проходять дуже цікаво для школярів, передбачають інтенсивну участі у навчальному процесі. Учні

самостійно, під керівництвом учителів-предметників, готують різноманітні презентації, які успішно демонструють товаришам у процесі роботи на уроках в класах з мультимедійними дошками. Уроки проходять захоплююче й швидко.

Крім уроків, є ще й позакласна робота, де школярі можуть знайти заняття для розкриття своїх творчих здібностей. Для цього є величезна кількість гуртків. Зокрема, для дітей, які пробують писати вірші, існує літературна студія

«Срібні струмки», яку веде вчитель української мови та літератури Коваль Аліна Михайлівна. На засіданнях студії школярі читають власні вірші, обговорюють їх, одержують консультації від керівника. А ще в межах студії відбуваються цікаві зустрічі з письменниками. Вже кілька років поспіль школу неодноразово відвідував сучасний поет-лірик Володимир Семенович Капустін, творчість якого вчить людності молоде покоління. Поет не лише розповідав про своє життя та твор-

чість, але й давав слушні поради поетам-початківцям. Кілька учнів навіть писали науково-дослідницьку роботу про його творчість у рамках МАН «Шукач». Результатом роботи було одержання посвідчення кандидатів у члени МАН учнями Олею Ганюкою та Оленою Нехорошевою, і звання дійсного члена МАН отримав Кан Артур за роботу «Співець краси».

У цьому році зв'язки з поетичною елітою розширені. Зав'язалася дружба з письменником Броніславом Адамовичем, який живе та працює в Києві. Студійці вже були знайомі з творчістю цього талановитого митця. Нещодавно письменник вирішив порадувати шанувальників свого пера – з Києва надійшла важенька посилка з 20 книгами автора «Еко» та «Яхта хакера».

Цей щедрий дар письменника передано до шкільної бібліотеки, щоб усі бажаючі могли ознайомитися з творчістю Броніслава Адамовича.

Броніслав Сергійович – людина вже немолода. Пройшов крізь горнило війни, про що більшість його віршів, адже війна залишила глибокий слід у душах її учасників. Відчуваши на собі жах воєнних років, письменник не втратив людяності й щедрості, не розгубив цвіту своєї душі, а продовжує його дарувати й зараз шанувальникам своєї творчості.

До того ж, Броніслав Сергійович продовжує працювати. Він не просто письменник, а й академік, доктор педагогічних наук Національної академії наук України ім. М. Грушевського. Досі працює кореспондентом газети «Комуніст». З-під його пера вийшло більше 15 збрів віршів, оповідань та повістей.

Людина чуйна і товарицька, яку цінують, шанують, він з готовністю відгукнувся на наше прохання про зустріч.

Висловлюємо щиру вдячність Броніславу Адамовичу за його щедрий подарунок, який неодмінно допоможе формувати високі моральні якості наших вихованців. А Броніславу Сергійовичу широ зичимо плідного на творчість довголіття і міцного здоров'я.

Тамара АРТЕМЕНКО,
голова методичного
об'єднання вчителів
української мови
та літератури.

«ЩАСЛИВІ ДОЛОНИ» АПЛОДУВАЛИ «АРТЕКУ»

Нещодавно виконувач обов'язків Постійного Представника Президента України в АР Крим Віктор Плакіда відвідав МДЦ «Артек», де взяв участь у нагородженні переможців Міжнародного конкурсу-фестивалю «Щасливі долоні» назустріч пурпуровим вітрилам» для талановитих дітей-сиріт.

На святкуванні були присутні міністр освіти і науки, молоді та спорту України Дмитро Табачник, мер Ялти Олексій Боярчук, генеральний директор МДЦ «Артек». Олена Піддубна, зірки українського і російського кіно, відомі спортсмени, українські і кримські політики.

Віктор Плакіда зачитав привітання Президента України учасникам фестивалю. Від себе особисто Віктор Тарасович сказав: «Шановні представники влади, актори, спортсмени, співаки та меценати, я щиро вам вдячний за підтримку і допомогу цим дітям у бажанні допомогти досягнути їм омріяних цілей, а посіяніми зерна добра і миру обов'язково дадуть урожай – з них

виростуть такі ж гідні та відомі люди, як ви. А всі присутні безперечно є людьми добрими, і ви дотримуєтесь одного з найблагородніших канонів християнства і церкви – милосердя та допомоги, а Бог, звичайно, бачить ваші вболівання та підтримку і сторицею вас за це винагородить».

В. О. Представника Президента України в АР Крим звернувся до дітей: «Ви – майбутнє держави, яке формується у сьогодення. Тому набирайтесь сил, наполегливо оволодівайте знаннями, навчайтесь творчо мислити, розвивайте свої здібності, щоб стати гідними громадянами і патріотами України. Ми, дорослі, віримо, що ви знайдете своє покликання в житті, і Батьківщина, батьки, які дали вам життя, будуть пишатися вами».

Артеківцям подарували можливість зустрітися, поговорити та взяти автограф у своїх кумирів. Перед початком урочистостей діти могли поспілкуватися з відомими українськими спортсменами – чемпіонами світу і багаторазовими призерами Олімпійських ігор з плавання Яною Клич-

ковою та Денисом Селантьєвим, чемпіоном світу і багаторазовим призером Олімпійських ігор з метання молота Олександром Крикуном, всесвітньо відомим скрипачем і диригентом Володимиром Співаковим, акторами та телеведучими Василем Лановим, Ольгою Сумською, Русланою Писанкою, Оксаною Байрак та іншими.

Всього переможцями фестивалю стала 31 дитина з різних регіонів України. Дітей нагороджено

цінними призами та по-дарунками в номінаціях «Освіта», «Спорт», «Вокал», «Хореографія», «Образотворче мистецтво», «Інструментальна музика». При цьому двоє дітей отримали сертифікати на навчання у вишах України з подальшим працевлаштуванням. Двоє переможців отримали знакові нагороди – поїздку до Нідерландів та скрипку від «віртуоза Москви» Володимира Співакова.

Тридцять найталановитішим

дітям у кожному напрямі вручили дипломи та цінні призи від меценатів.

Нагороди дітям-сиротам вручили зірки естради та кіно, серед яких були Василь Лановий, Ольга Сумська, Станіслав Говорухін, Марина Голуб, Валерія Ланска, Ілля Чичкан, Іван Замотаєв, Римма Зюбіна, Павло Сборщиков, Сергій Баталов, Олександр Ноносик, Світлана Пермякова, Олександр Пашков, Лариса Шахвостова, Юрій Чернов, Ірина Черепіченко, Наталія Гвоздікова, Андrij Чернишов та інші.

Довідково: Міжнародний конкурс-фестиваль для талановитих дітей-сиріт «Щасливі долоні» проходив у Міжнародному дитячому центрі «Артек» з 25 червня по 4 липня. У фестивалі брали участь 600 дітей-сиріт віком від 9 до 16 років з усіх регіонів України. Конкурс-фестиваль проводився за підтримки Міністерства культури і туризму України, Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, Ради міністрів АРК.

Прес-служба Постійного Представника Президента України в АР Крим.

На фото: Народна артистка України Ольга Сумська з учасницями артеківського фестивалю «Щасливі долоні».

Цього року лауреатом премії ім. Дмитра Нітченка став ще один «світличанин», голова Громадської ради «Кримської світлиці», голова Кримської філії НТШ, письменник, публіцист, відомий симиренкознавець академік Петро Вольвач.

Дмитро Нітченко відомий як великий подвижник українського слова. Письменник, журналіст, критик, літературознавець, педагог, меценат – ось лише деякі грани з творчої діяльності цієї унікальної людини. Впродовж десятиліть, живучи на чужині в Австралії, він писав книжки, рецензував найвагоміші, найактуальніші твори, що виходили українською мовою в діаспорі.

Засновуючи премію імені Дмитра Нітченка, Ліга українських меценатів разом із доњками великого благодійника Лесею Ткач та Галиною Кошарською вирішили відзначати нею саме тих, хто активно пропагує українську книжку, українське друковане слово. Петро Васильович Вольвач – один із подвижників українського слова в Криму, тож врученню йому цієї престижної премії абсолютно закономірне.

Редакція «Кримської світлиці» щиро вітає Петра Васильовича Вольвача із заслуженою відзнакою і бажає йому нових творчих здобутків на кримській українській духовній ниві!

НЕ ЗАВДЯКИ, А ВСУПЕРЕЧ...

Петро ВОЛЬВАЧ: «ВСЕ, ЧОГО ДОСЯГЛА УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА КРИМУ ЗА 20 РОКІВ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ, ЗДІЙСНЕНО САМОТУЖКИ НЕ ЗА ПІДТРИМКИ ЦЕНТРАЛЬНИХ ОРГАНІВ ВЛАДИ, А ВСУПЕРЕЧ ЇЇ СТРАУСИНІЙ ПОЗИЦІІ...»

Високоповажне товариство!

Присудження премії великого українського патріота та щиро середнього мецената Дмитра Нітченка – величезна честь для мене. Добре усвідомлюю, що це не лише оцінка моого скромного внеску у відстоювання української державності та українського слова в Криму, але й велика увага інтелектуальної спільноти України до кримської проблематики та долі майже 1 мільйона зросійщених українців.

На жаль, навіть на двадцятому році незалежності України українці Криму обділені державною увагою, вірніше, віddані владою на поталу сусідній державі, перебувають у стані внутрішньої діаспори.

Все, чого досягла українська громада Криму за 20 років незалежності України, здійснено самотужки не за підтримки центральних органів влади, а всупереч її струасиній позиції.

Особисто я маю пряме відношення до відродження кримського українства. За цей час для консолідації націонал-патріотичних сил на півострові ми провели два конгреси українців Криму. Подібні конгреси відбувалися також у Севастополі та на Південнобережжі. Є намір провести до виборів наступний третій конгрес.

Українська громада Криму ініціювала в 1992 році створення першої україномовної газети «Кримська світлиця». Упродовж 18 років на півострові вона була осередком єднання та національної консолідації українського населення, єдиним державотворчим рупором та носієм національно-патріотичних ідей. В останні 10 років я був головою її громадської Ради. За «Світлицю» ми воювали до «останнього патрона». На жаль, в останні роки помаранчевої влади, не без участі міністра культури пана Вовкуна та деяких лженационально-патріотичних політичних сил, секретаріату Президента,

газету знищили, редактора звільнили та порушили проти нього кримінальну справу.

Проте навіть регіональна влада та підвладні їй суди всі звинувачення відкинули, а редактора поновили на роботі.

Мав відношення і до створення в Криму Собору Рівноапостольних князів Володимира та Ольги у м. Сімферополі Кіївського патріархату, який користується величезним авторитетом серед мирян.

Незважаючи на шалений спротив місцевих чиновників і при цілковитій байдужості київської влади, нам все-таки вдалося відкрити в Криму 7 україномовних шкіл. Це тоді, коли питома вага українців на півострові, навіть за фальшивою радянською статистикою, складає 25 відсотків. Не без моєї участі відбулося також створення у Сімферополі нині зразкової Української школи-гімназії, до якої існують шалені конкурси. У цій справі за часів президентства Леоніда Кучми влада підставила нам плече.

На жаль, нам так і не вдалося відкрити у Криму дитячі україномовні заклади. окремі групи у дитсадках, так, як і україномовні класи, не вирішують цю болючу проблему, а заганяють її у глухий кут, у безвідході. Без україномовних дитячих навчальних закладів та шкіл по всьому Криму ми не подолаємо подальше зросійщення українського населення, яке нині ведеться шаленими темпами.

У Криму зараз існує дві україномовні передачі на ДТРК «Крим» – «Рідна хата» та «Млин». Їх веде висококваліфікований тележурналіст Олександр Польченко. Мені доводиться досить часто виступати на цих програмах. Є україномовні передачі і на кримському радіо. Я досить тісно співпрацюю з українською редакцією та дитячою студією «Світанок» при Сімферопольському будинку дитячої творчості, якою

Петро Вольвач з нагородою в редакції «КС».

Пропонуємо читачам ознайомитися зі словом, з яким лауреат звернувся до присутніх під час вручення йому премії у м. Києві.

НЕ ЗАВДЯКИ, А ВСУПЕРЕЧ...

Петро ВОЛЬВАЧ: «ВСЕ, ЧОГО ДОСЯГЛА УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА КРИМУ ЗА 20 РОКІВ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ, ЗДІЙСНЕНО САМОТУЖКИ НЕ ЗА ПІДТРИМКИ ЦЕНТРАЛЬНИХ ОРГАНІВ ВЛАДИ, А ВСУПЕРЕЧ ЇЇ СТРАУСИНІЙ ПОЗИЦІІ...»

керує заслужений працівник культури України Алла Петрова.

З композицією «Платонів хутір» про життя та діяльність всесвітньовідомого українського учено-са-дівника та помолога Левка Симиренка ми відвідали не лише його батьківщину – Черкащину, але й кілька міст України. Вихованців цієї студії, лауреатів всеукраїнських і міжнародних премій, запрошують щорічно на державні заходи до Києва та Канева.

Упродовж 50 років я вивчаю життя та творчу спадщину видатних українських учених Левка та Володимира Симиренків та всієї симиренківської родини. Завдяки їхній діяльності ця славетна родина та її величезна творча спадщина нині повернулися в українську історію і науку. Не без моєї участі відбулося також створення у Сімферополі нині зразкової Української школи-гімназії, до якої існують шалені конкурси. У цій справі за часів президентства Леоніда Кучми влада підставила нам плече.

На жаль, нам так і не вдалося відкрити у Криму дитячі україномовні заклади. окремі групи у дитсадках, так, як і україномовні класи, не вирішують цю болючу проблему, а заганяють її у глухий кут, у безвідході. Без україномовних дитячих навчальних закладів та шкіл по всьому Криму ми не подолаємо подальше зросійщення українського населення, яке нині ведеться шаленими темпами.

У Криму зараз існує дві україномовні передачі на ДТРК «Крим» – «Рідна хата» та «Млин». Їх веде висококваліфікований тележурналіст Олександр Польченко. Мені доводиться досить часто виступати на цих програмах. Є україномовні передачі і на кримському радіо. Я досить тісно співпрацюю з українською редакцією та дитячою студією «Світанок» при Сімферопольському будинку дитячої творчості, якою

на 100-ліття від дня народження видатної майстрині-вишивальниці, Героя України Віри Ройк. Вона не дожила до ювілею півроку.

Українська громада і Кримська філія наукового товариства ім. Тараса Шевченка клопоталися перед Президентом Віктором Ющенком про присвоєння майстрині високої державної нагороди. Незважаючи на Постанову Верховної Ради України про вшанування 100-річчя від дня народження Віри Ройк, кримська влада навіть не створила оргкомітет і всіляко протидіяла проведенню цього важливого заходу. Більшість заходів організовуве і проводить громадський комітет та українські громадські організації.

Кримські високопосадовці фактично проігнорували ще одну важливу дату – 140-річчя від дня народження Лесі Українки. Будинок-музей Лесі Українки у Ялті перебуває в аварійному стані і потребує капітального ремонту.

За роки незалежності України знищено також Ялтинський будинок-музей Степана Руданського. Цього року виповнюється 150 років від його приїзду до Ялти. Останніми роками на його будинку демонтовано також і меморіальну дошку. Тож сьогодні в Ялті ніщо не нагадує про перебування в Криму великого поета, талантованого лікаря і першого почесного громадянина міста.

На підтримку української культури в бюджеті автономії майже не виділяється коштів. У той же час кримська влада щорічно проводить показне свято «Велике Русське Слово», на яке витрачається понад мільйон гривень.

Отже, це ті реалії, в яких сьогодні у власній державі і на своїй землі живуть, працюють українці Криму. Тож ми сподіваємося не на матеріальну допомогу існуючої влади, а хоча б на моральну підтримку інтелектуальної України.

Петро ВОЛЬВАЧ.

Спочатку було Слово...

КС

УКРАЇНСЬКИЙ КАЛЕНДАР

СЕРПЕНЬ

1

1923 р. — Раднарком України ухвалив рішення про початок українізації.

1924 р. — у Буенос-Айресі (Аргентина) засновано українське товариство «Просвіта».

Померли:

1913 р. — Леся Українка, українська письменниця, перекладач, культурний діяч. Писала у найрізноманітніших жанрах: поезії, ліриці, епосі, драмі, прозі, публіцистиці. Також працювала в галузі фольклористики (220 народних мелодій записано з її голосу) і брала активну участь в українському національному русі.

Відома завдяки своїм збіркам поезій: «На крилах пісень» (1893), «Думи і мрії» (1899), «Відгуки» (1902), поем «Давня казка» (1893), «Одно слово» (1903), драм «Боярня» (1913), «Кассандра» (1903–1907), «В катакомбах» (1905), «Лісова пісня» (1911) та ін.

1961 р. — Борис Гміря, український оперний і камерний співак.

2

День аеромобільних військ України.

Професійне свято засновано в 1999 році Указом Президента України № 937/99 з метою зміцнення морально-духовій патріотичної виховання і продовження бойових традицій, а також на знак заслуг аеромобільних військ у зміцненні обороноздатності держави.

Народилися:

1888 р. — Кость Буревій, український поет, драматург, театрознавець і літературний критик; російський революційний діяч (рос. К. Буревій).

Учасник літературної дискусії 1925–1928 рр. її автор брошури «Європа чи Росія — про шляхи розвитку сучасної літератури». Був розстріляний після процесу 13–15 грудня 1934 р.

3

1775 р. — Катерина II видала маніфест, який офіційно ліквідував Запорозьке козацтво.

1992 р. — український спортсмен Сергій Бубка на змаганнях в італійському місті Падуї встановив світовий рекорд у стрибках з жердиною – 6 м 12 см.

Народилися:

1819 р. — Григорій Гала-ган, громадський діяч, українофіл, меценат, великий поміщик на Полтавщині і Чернігівщині, представник відомого старшинсько-дворянського роду Гала-ганів.

1925 р. — Володимир Верменич, український композитор, педагог.

4

1687 р. — Гетьманом України обрано Івана Мазепу.

Народилася:

1854 р. — Марія Заньковецька, українська актриса театру та кіно.

5

1886 р. — у США вийшла перша газета українською мовою «Америка».

1919 р. — Нестор Махно оголосив про створення своєї повстанської армії.

Народили

НЕ ЗРАДЖУЙТЕ БАТЬКІВ – І ВАС НЕ ЗРАДЯТЬ

А він міг би ще жити. 85 років – не межа. Але його межа пролягла значно раніше – тільки-но виповнилося художнику 60. Це – час зрілого розуму і ще не згасаючих почуттів (а був Степан Лаутар палкій, пристрасний, правдоборець і правдолюбець, не на схилі своїх сил, а ще на злеті). Таким пам'ятає його донька Наталя Безкоровайна (Лаутар), а ще – люблячим і ніжним. Це майбутня співачка, заслужена артистка України була його най-улюбленішою музою, тож і лишилася жити на портретах у різних вікових категоріях такою, якою бачили її батьківські очі і серце.

Тяжко видалася таткова доля, зворотньо-пропорційно тому зарядові оптимізму і життєлюбства, якими надійла його природа. Народжений у 1926 році в с. Межирічка на Ки-

ровоградщині у бідній селянській родині, він зазнав що таке фашистський полон і що таке війна, а ставши студентом Сімферопольського художнього училища, куди за сімейних обставин перевівся з Одеси, був невдовзі прикутий до ліжка тяжкою хворобою. Йому ще не зрівнялося і тридцять, коли втратив частину правої ноги і став інвалідом. Як тут не занепасті духом, бо хіба ж він станцює тепер свій весільний танок та і взагалі, чи буде у нього наречена? Але кохання Степана таки не обминуло – Олена Попко не тільки стає для нього відданою дружиною, але і не знаходить собі розради без чоловіка на цьому світі, переживши його всього на рік.

Цей подвійний удар руйнує плани пані Наталі на майбутнє – замість близкочої кар'єри у Львові вона повертається до Сімферополя, де не одразу і неохоче віддають належне українській співачці з унікальними даними. Та вона не схильяє голovi – перед очима приклад батька, який наявіть в останні дні свого життя, лежачий, просив пода-

ти йому мольберт й створював найяскравіші за палітою свої картини. Він і раніше віддавав перевагу соковитим тонах – вмів бачити красу і неповторність кожної деталі. Тож полюбляв натюрморти, використовуючи у своєму мистецькому арсеналі навіть такі «дари природи», як рибу і сало, ніби закликаючи не обминати увагою нічого, що пропонує нам швидкоплинний час. Букети квітів, соковиті фрукти, гілочки калини, – це, відчувається, передовсім для душі, бо були ще й портрети провідних діячів того часу – подібне партія могла довірити лише найдосвідче-

нішим. Але вони лишилися поза виставкою, що відбулася у Художньому музеї на початку літа ювілейного року. Тут люди із захопленням розглядали автопортрет художника та портрет робітниці, прототипом якої стала його власна дружина із дещо зміненими рисами обличчя. Вона і насправді була простою робітницею, навіть не усвідомлюючи, що згодом знайде своє місце у рамках проекту «Кримські династії», передавши донечці так і не розкриті скарби своєї душі.

Зі Степаном Григоровичем їхня творча спорідненість була наочною – батько теж полюбляв співати і, якби не став художником,

розмірковує дочка, можливо б, став співаком. Ось вона бачить себе на його колінах – дуетом лунає їхня улюблена пісня «Ой, не світи, місяченьку...» Щемна, українська народна, пізніше увійшла вона до компакт-диску «Золота колекція» Українського радіо. Чимало іменитих співаків продемонстрували там свої таланти, а ось із Криму така честь випала одній пані Наталі, і це показово.

Звучить пісня і на відкритті виставки, як й інші пісні, створюючи особливу атмосферу подвійної зустрічі з мистецтвом. Обстановка урочиста, піднесена. Схвилювано лунають промови друзів, колег Степана Лаутара.

Ось говорить народний художник України і Росії, заслужений діяч мистецтв АРК Валентин Данилович Бернадський, який свого часу очолював експертну раду Сімферопольської художньо-виробничої майстерні, де багато років пропрацював Степан Григорович. Він зазначає, що мистецтво колеги є глибоко національним – і не лише за змістом, але і за живописною мовою. А його колишній педагог Артур Креслов міг би ще й додати: «Робіть, як бачите, і вийде оригінально». Бо ця його улюблені фраза – теж про Степана Лаутара.

Але виставка – це лише частина події. У Художньому музеї відбулась також презентація альбому художника, що містить 45 фотопродукцій. Укладено його було Богданом Безкоровайним, заслуженим працівником культури України. Він – музикант-контрабасист, дослідник музичного мистецтва, а ще – чоловік пані Наталі, котрий теж став окрасою творчої династії.

Потоваришувала з піснею і онука Степана Григоровича Олена Безкоровайна (ім'я на честь бабусі?). Вона популяризує українські народні пісні на батьківщині і далеко за її межами.

І ХОР НАЗВУТЬ «КРИМСЬКОЮ СВІТЛИЦЕЮ»?

Ще одна творчо-ділова зустріч відбулася нещодавно у відкритій для людей «Світлиці»: до редакції завітали наші давні шанувальники Микола Йосипович Москаленко і Михайло Сергійович Савченко (на фото). Читачам зі стажем вони добре знайомі: сімферопольський М. Й. Москаленко часто дописував до газети, відгукувався на усі мистецькі «Світличні» ініціативи, не пропустив, напевне, жодного пісенного конкурсу, які організовувала газета. Почувши один раз його сильний, з гарним тембром, добре поставлений голос, його вже не спустиш ні з ким. А М. С. Савченко – самодіяльний композитор, яких ще пошукати в Криму! Він закінчив Полтавське музичне училище із згодом Харківський державний інститут культури – як диригент-хормейстер. Має багатолітній стаж роботи з дитячими і дорослими хорами, один навіть довів до звання Народного, тому кращого керівника для нового хору годі й шукати.

Він написав понад 150 пісень, підготував кілька пісенних збірок. Михайло Сергійович грає на багатьох інструментах, що й продемонстрував у «Світлиці», перевіривши, чи в робочому стані після вимушеного тривалої перерви подаровані редакції фортепіано і баян (засвідчуємо, що навіть дуже в робочому!).

Наши гости попросили дати їм можливість звернутися зі сторінок відродженій газети із закликом до свідомих і співчих українців (і не тільки українців!) – створити при «Кримській світлиці» український хор, причому, з такою ж

А тепер кілька слів про «закулісну» частину цього свята. Непросто було збирати картини талановитого художника, які знаходилися не лише у знаменитих колекціях, а іноді навіть у підвалах колишньої батьківської оселі, куди поспіхом були прилаштовані далекими від мистецтва людьми. Бо не всі ж, хто гідний того, повертаються задля другого життя вже після смерті. Боляче говорити про архіви країнних кримських письменників і митців, коли ще, здається, відчуваєш тепло їхнього рукописання, але вже усвідомлюєш, що їхня інтелектуальна власність на врід чи буде доступною для тих, кому належить завтрашній день.

Бо не у всіх нашадків видатних кримчан є усвідомлення щодо своєї місії, пов'язаної зі збереженням батьківських спадків. Кілька років тривала робота родини Безкоровайних з підготовки нинішньої події.

Наталя Безкоровайна (Лаутар) з чоловіком Богданом

і дочкою Оленою.

«кримсько-світлично» назвою. Щоб, не дай Боже, коли знову щось із газетою трапиться, то нехай хоч хор «Кримська світлиця» підхопить український духовний прapor і гуртує довкола себе однодумців. Бо пісня – не газета, не кабінет – її не зачиниш, не опечатаєш!

Отже, о 16 год. по четвергах, у Гарнізонному будинку офіцерів (м. Сімферополь, вул. Пушкіна, 8) будуть проводитися репетиції хору-побратимів «Кримської світлиці». Поки учасників небагато, можна буде збиратися і в редакції – «Світлиця» наша простора, а інструменти – справні! За всіма довідками звертайтеся до старости хору Миколи Йосиповича Москаленка (дом. тел. 27-79-00).